VILNIUS. Šestadienis 1929 m. Birželio men. 1 d. III metai

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITES.

Pirmyn!

№ — 12 (43)

Kas vergo retežių nedrįsta numest—
Tas laisvas niekuomet nebus! J. Janonis.

SOCIALDEMOKRATŲ ORGANAS.

KOREŠPONDENCIJOS
Adr.: Wilno, Urząd Pocztowy 1.
Skrytka Nr. 115.
Red. adr. ul. Antokolska 54a.

EINA DU KARTUS Į MĖNESĮ

Prenumerata: Lenkijoj metams 4 auks., pusei metų 2 auks. Lietuvoj metams 4 litai, pusei metų 2 lit. Užsieniuose dvigubai.
Atskiras numeris 20 sk.

Įstatymas prieš Socialdemokratus.

Fašistų „Lietuvos Aidas“ 111 nr. skelbia, kad ministerių kabinetas prieme specialio įstatymo „apie plečkaitininkus“ projektą. Jei priimtas proektas, tai, reikia manyti, kad ir „įstatymas“ bus priimtas, nes Voldemaro kabinetas pats leidžia įstatymus, pats yra vykdomoji valdžia, pats ir sprendimus karo „teismams“ diktuoja. Lenino garbinamas „revoliucinis“ vykdomosios ir įstatymų leidžiamosios galios sujungimas voldemarinėj Lietuvoj neblogiau yra įgyvendintas negu Stalino Rusijoj.

„Lietuvos Aidas“ sako, kad minimas įstatymas numato tokias bausmes:

1. „Kas priklauso prie plečkaitininkų organizacijos okupuotoj Lietuvoj, laisvoj Lietuvoj, ar neitralej valstybej, bus baudžiamas, žiurint jo nusikaltimo didumo, (!Red.) iki mirties bausmės.

2. „Kas suteiks plečkaitininkui šiokią, ar tokią paramą, jį priims, tas irgi bus baudžiamas sulig jo nusikaltimo didumu iki mirties bausmės.

3. „Visos plečkaitininkų bylos bus pavedamos karo teismui.

4. „Už pranešimą valstybes organams apie plečkaitininkus, už jų sugavimą, ar padejimą sugauti bus skiriamos premijos“.

„L. A“ pabrežia, kad įstatymas išskirsiąs specifinę plečkaitininkų organizaciją iš kitų visuomeninių ir politinių organizacijų. Kitais žodžiais tariant, įstatymas nebus taikomas bolševikams, už kurių nugaros stovi galingas „draugas“ — Sovietų Rusija. Voldemarui nepatogu gadinti santykių su S. Rusija, del to bolševikus „įstatymas“ nepalies, o bus taikomas išimtinai prieš tuos, kurie kovoja už demokratinį Lietuvos tvarkymąsi ir kurie šiuo momentu Voldemarui yra pavojingiausi.

Metasi į akis „L. A.“ minima „neitrales valstybes“ sąvoka. „Neitrale“ valstybe reiškia, kad yra ir kariaujančių valstybių, šiame atsitikime kariaujančios bene bus Lietuva su Lenkija. Bet, matyt, Voldemaras užmiršo savo atsakymą į Pilsudskio klausimą — „taika ar karas“ ir dabar vel pradeda byloti apie „karo stovį“ tarp Lietuvos ir Lenkijos. Trumpa p. Voldemaro atmintis šiame atsitikime reiškia ir trumpą jo razumą, nes savo karingumu Lietuvos diktatorelis pasaulio simpatijų savo naudon nepatrauks.

Naujas kraugeriškas įstatymas nori legalizuoti taip vadinamųjų „plečkaitininkų“ žudymą. Bet kas yra „plečkaitininkas“? Fašistai nužudytuosius Šiauliuose valstiečius laudininkus, kurie prieš Plečkaitį ir jo politiką visą laiką kovojo, pavadino „plečkaitininkais“ ir juos visai nekaltai nužudė.

Fašistai visus pol. emigrantus socialdemokratus, kurie Plečkaitį iš savo organizacijos pašalino, vadina „plečkaitininkais“.

Fašistai visus slaptų kovos organizacijų narius, kovojančius už demokratinį Lietuvos tvarkymąsi, vadina „plečkaitininkais“, nors tie žmones su Plečkaičiu ir nič nieko bendro neturetų.

Fašistai „plečkaitininkais“ vadina visą Lietuvos Socialdemokratų Partiją, kurią už tariamus ryšius su socialistine emigracija ir uždare.

Fašistai „plečkaitininkais“ vadina stud. Vosylių, Bulotą ir Gudelį, kurie, kaipo revoliuciniai liaudininkai, su Plečkaičiu iš viso nieko bendra negali tureti.

Fašistai linkę yra ir areštuotus ateitininkus pakrikštyti „plečkaitininkais". Fašistų akimis—visa Lietuva, išskyrus Voldemarą ir jo kruviną šaiką, išskirus bolševikus ir, tur but, išskyrus patį Plečkaitį, tapo „plečkaitininkais". Jei kur valstietis, gindamas savo laisvę ir gyvybę nuo smetoninių budelių, yra priverstas pašauti policininką, tai jis butinai yra apšaukiamas „plečkaitininku". Arba, jei kur piliečiai nukauna šnipą, tai butinai kaltinama „plečkaitininkus". „Plečkaitininkai" darosi kokie tai visuresą „priešvalstybiniai" gaivalai, „lenkų agentai", kurių ir peoviakų laikais ne pusės tiek nebuvo, kiek dabar kad yra. Lietuviškų fašistų vilniškis organas „Vilniaus Rytojus", rašydamas apie leidžiamąjį demokratų žudymui legalizuoti „įstatymą", kalba apie „priemones plečkaitininkams naikinti" ir ant galo su cinišku atvirumu sako, jog jei tas įstatymas

> „bus visiems lygiai taikomas, daug kas šią vasarą bijos pasirodyti N. Lietuvoje ir iš vilniškių tarpo". „V. R." 22 nr. (28).

Kaip matyti, fašistai patys pripažįsta, kad plečkaitininko vardu jie gali ką tik nori pakrikštyti, o „V. R." net atvirai grumoja atsiskaityti anoj demarklinijos pusej su savo priešininkais iš Vilniaus krašto, kuriuos jis tam tikslui jau rengiasi krikštyti „plečkaitininkais". Kova tarp demokratijos ir fašizmo Lietuvoje ne tik kad nėra baigta, bet ta kova kas kart dar aštrėja ir aštrėjanti kova pagimdė tą galvažudžių įstatymą, einant kuriuo visus savo priešininkus bus galima vienu mastu matuoti ir norint be ilgų ceremonijų žudyti.

Vien tik už priklausymą prie „plečkaitininkų" (o tai reiškia už priklausymą prie, dabar nelegalės, Socialdemokratų Partijos, prie slaptų kovos burių, Resp. Gyn. Sąjungos ir pan. organizacijų) galima bausti mirtimi. Nereikia nė prasikalsti, užtenka buti nariu organizacijos, kuri kruvinų žmogžudžių valdžiai nepatinka ir jau galima laukti mirties sprendimo iš karo „teismo". Pagaliau, nereikia nė priklausyti prie bet kokios slaptos organizacijos, užtenka tik, kad žvalgyba tvirtins, kad priguli ir jau to gali pakakti žmogui pasmerkti, nes karo „teisme" vienintelis sprendžiamas „įrodymas" yra žvalgybos tvirtinimas. Kitokių įrodymų karo „teismui" nereikia. Už parodymą kelio, už padavimą vandens atsigerti, už pernakvinimą ir panašią paramą suteiktą žmogui, kurį žvalgyba teiksis pavadinti „plečkaitininku", geraširdis žmogus gali susilaukti bausmės net iki mirties...

Visas „plečkaitininkų" bylas spręs karo teismai, **kas reiškia, kad visus demokratus fašistai „teis" be liudininkų, be gynejų, be apeliacijos ir be viešumos.** Poras kereivių ir keli karininkai, atatinkamai parinkti ir instruktuoti, sudaro karo teismą; žvalgyba pateikia kaltinimus ir sprendimas be ilgų svarstymų gali buti gatavas. Kaune 1927 m. buvo atsitikimas, kad socialdemokratą, buvusį Liet. kariuomenės savanorį, „teisė" karo „teismas", kurio sąstate buvo plėšiko Bermonto armijos buvęs karininkas. Kam patinka gali šitokias „teismo" komedijas vadinti „teismu", mums tai yra paprasta žmogžudystė, tai yra pilietinio karo priemonės naikinti savo priešininkams.

Į faktišką padėtį šitas „įstatymas", kurį reiktų vadinti „įstatymu demokratų žudymui legalizuoti", neįneša daug pakeitimų, nes ir dabar fašistai ką nori, tą ir žudo. Nužydytieji valstiečiai liaudininkai, nors ir niekuo nebuvo nusikaltę, nors jiems ir nieko nebuvo įrodyta, vis viena ir be tokio kruvino įstatymo buvo nužudyti. Žudymai Tauragėj, Mariampolėj, Kaune ir paskutiniuoju metu Šiauliuose užtenkamai įrodė fašistinių budelių veidą. Išleidus tą kruviną įstatymą visa Lietuva „įstatymo keliu" bus padalyta į žudytojus ir žudomuosius. Pilietinis karas, šituo kruvinu Voldemaro Smetonos įstatymu, bus legalizuotas. Kiekvienas kovotojas už demokratinę Lietuvos Respubliką, išleidus kruvinąjį įstatymą, turi buti pasirengęs stoti prieš kraugerių „teismą" ir už savo įsitikinimus galvą padėti.

Visai suprantama, kad kruvinasis įstatymas atpalaidos rankas ir priešingai pusei ir teroras prieš valdžios agentus turės padidėti. Demokratinė Lietuva dabar turės kovoti ne tik prieš savo politinius priešininkus fašistus, bet ir prieš kruvinus žmogžudžius, kurie savo kraugeriškiems tikslams net ir „įstatymus" leidžia. Tas pats įstatymas duoda teisę kiekvienam demokratui mušti fašistus ir nėra jokios abejonės, kad daugelis tąja teise pasinaudos.

Fašistai, leisdami savo kruviną įstatymą, nesitenkina grasindami žiauriomis bausmėmis demokratams, bet „įstatymo keliu" ragina šnipinėjimą ir įdavinėjimą. Šnipams ir įskundėjams „įstatymas" žada premijas. Sitoks niekšiškumas tik fašistų galvose ir galėjo gimti. Bet tuo toli nevažiuosite, ponai fašistai. Visiems, kas užsigeis jusų premijų, skirsime ir mes premijas, tik ne pinigais, bet kulipkomis. **Šnipai ir įdavėjai turi buti šaudomi kaip pasiutę šunes.** Tai bus visų tikriausias atsakymas į fašistų žadamas premijas.

Kiekvienas galvojantis žmogus, pasiskaitęs Voldemaro Smetonos budelišką „įstatymą", turi paklausti savęs: kas Lietuvoje dedasi, kad tokie kraugeriški įstatymai gali pasirodyti? Mes neabejojame, kad kiekvienas su mumis sutiks, jog tiktai pilietinis karas gali tokius įstatymus gimdyti. **Pilietinis karas tarp ginkluotos valdančiųjų šaikos ir beginklės, milžiniškos krašto gyventojų dau-**

gumos gimdo nekaltų žmonių žudymą per karo „teismus", gimdo atentatus ir prives kraštą prie atvirų savytarpių žudynių Kiek ilgai Lietuva bus dar savitarpio karo padėty priklauso vien tik nuo to, kada bus pašalinta kruvina, beteisė diktatūra ir atstatyta demokratine santvarka, **nes be demokratijos Lietuvoje negali buti vidujines taikos ir nusiraminimo.**

Antgalvy budelišką Smetonos Voldemaro „įstatymą" pavadinome „įstatymu prieš socialdemokratus". Bet tas pavadinimas visai nereiškia, kad įstatymas bus taikomas vien tik prieš socialdemokratus. Priešingai, įstatymas bus taikomas visiems drįstantiems kovoti prieš kruviną diktaturą ir norintiems matyti Lietuvą demokratiškai besitvarkančią. Jei sakome, kad įstatymas yra nukreiptas prieš socialdemokratus, tai todel, kad šiandien visai priešfašistinei kovai vadovauja socialdemokratija. Socialdemokratai nepripažino jokių kompromisų su Lietuvos budeliais fašistais, socialdemokratai pastate savo tikslu iškovoti Lietuvoje demokratiją ir todel prieš juos yra kreipiamas fašistų įtužimas. Bet socialdemokratai kovoja ne vieni, su jais bendrai kovoja visi demokratiško nusistatymo žmones — valstiečiai liaudininkai, nepartiniai ir net dešinesnio nusistatymo žmones dirba išvien. Daugely vietų socialdemokratus išgaude, arba likusius išgasdino, bet darbas eina ir toliau, nes socialdemokratų mestos mintys rado liaudy pritarimo ir apsčiai radosi jų vykintojų. Kaip 1905 m. socialdemokratai junge apie save veik visus caro priešininkus, taip dabar apie socialdemokratiją pradeda jungtis visi demokratines Lietuvos šalininkai. Socialdemokratija reiškia kovą prieš kruviną fašizmą, todel ir galima sakyti, kad budelių „įstatymas" visų savo sunkumų bus nukreiptas prieš socialdemokratus ir prieš tuos, kurie bendrai su socialdemokratais kovoja už demokratinę Lietuvą.

A. B.

Pavasario vargai.

Sunki ir šalta žiema praslinko. Vargais negalais susilaukem pavasario, bet ir pavasaris nelinksmas. Darbininkai aimanuoja, kad nera darbo, niekas jų nesamdo. Iš Š. Lietuvos buriais traukia alkani darbininkai į Suvalkiją arba į Latviją, vienok ir ten niekas jų nelaukia. Jie savo darbo rankas siulo pusdykiai, beveik už pavalgymą, bet niekas nesamdo. Vietiniai darbininkai šnairuoja, ateivių nekenčia, nes ateiviai, gindamiesi nuo bado, vietiniams darbininkams algas numažina. Stipresni ukininkai, taip vadinami „buožes", skurdą darbininkų išnaudoja samdydami pigiai ir sudarydami su darbininkais sutartis labai blogomis sąlygomis. Vargas darbininkams, bet sunku ir ukininkams. Ukininkai irgi dejuoja. Atejo pavasaris, reikia laukas arti, o kitam ir paskutine kumelka žiemos metu pastipo — nebuvo pašaro. Karves ir kiti smulkesni gyvuliai, kurie per žiemą išvilko gyvybę, pradeda ant žoles atsigauti, bet daug kam nera su kuo dirvos arti, daugumui nera ko seti. Bulves per žiemą daug kam šušalo, o grudų ir išviso nera. Labiau nukentejusiam šiaurės kraštui buvo skiriamos seklos pavasario sejai. Seklas gavo toli gražu ne visi kam jos buvo reikalingos. Be to, jei kam ir buvo duota, tai tos seklos didžiumoj pavasario nesulauke — jas per žiemą suvalge...

Sakoma, kad nederlius yra Dievo rykšte, krašto nelaime ir kad jis nepareina nuo blogos ar geros valdžios. Tas tiesa. Tačiau nereikia užmiršti, kad labai ir labai daug pareina nuo valdžios gelbejimas ištikto nelaime krašto. Juk tik valdžia, turedama savo rankose iždą, imdama pinigus visokių mokesnių pavydale, gali ir privalo aprupinti nukentejusius ir visus paramos reikalingus. Bet, žinoma, valdžia tuo reikalu turi rupintis, valdžia žmonių vargus turi atjausti ir jiems padeti. Iš fašistines valdžios mes to nematom. Ji, tiesa, žiemos metu badaujantiems valstiečiams, lyg toms alkanoms vištoms pabarste keletą saujų grudų, tai ir viskas. O iždo pinigus leidžia visai kitiems reikalams.

Toli neieškokime — neskaitykime tų palocių, kurius „tautos vadai" ir visi iždo vagys perkasi užsieniuose — pažiurekime kokie puikus rumai statomi Kaune, kiek ten milijonų žmonių pinigų valdžia isleidžia! Ir tai tas daroma tuo laiku, kai krašte viespatauja skurdas ir ekonominis sunykimas. Pažiurekime kiek pinigų išleidžia Kauno ponai ruošdami kas dieną visokius balius su užsienio brangiais gerimais! Dirstelekime į Kauno didžiuosius restoranus klubus, ir visokias Ramoves, o pamatysime kaip jie puikiai verčiasi —pinigai glebiais švaistomi! Ir tas vyksta kaip tik tuo pačiu laiku, kai valstietis neturi keleto desėtkų litų kumelkai nusipirkti, kai neturi grudo į dirvą seti!

Ar tai šitokia valdžia krašte gali buti kenčiama?

Milijonus litų skiria valdžia šnipams ir visokiems valkatoms, kad jie sektų piliečius kas kokius laikraščius skaito! Kitus milijonus skiria žvalgybai ir visokiems sargams, kad jie apsaugotų valdžią! Dabar penkiasdešimtis tukstančių (50.000 litų) Voldemaras paskyre „ekstra" už sugavimą tų, kurie kesinosi jį nušauti. Žiurekite, kaip tas nykštukas aukštai savo gyvybę vertina! O, kad žmones badu miršta tai jam nerupi — liai sau kiti miršta, tik jam norisi gyventi ir žmonių krauju ir prakaitu tukti!

Pasižvalgius plačiau, kiekvienam kyla klausimas: kuriems gi velniams Lietuvai reikalinga tokia valdžia, kurios žmones nekencia, kuri žmonių vargais nesirupina, kurios vienintelis rupestis ir darbas plešti iš žmonių pinigus ir tais pinigais save apsidrausti juodai dienai ir apsisaugoti savo kailį nuo gresiančių pavojų?

Jei skaitoma, kad nederlius yra krašto nelaime, tai dar didesne Lietuvai nelaime — fašistine Voldemaro-Smetonos valdžia. Ji mato ir supranta prie ko privede musų valstybę ir nujančia kokia jai gresia atsakomybe, todel laikosi iš paskutinių. Kitos valdžios, kurios nebuvo taip „griesnos", jos pasitraukdavo geruoju ir užleisdavo vietą tokiai valdžiai, kokios dauguma krašto piliečių panoredavo. Taip daroma visuose kulturinguose kraštuose. Bet pas mus virto kitaip.

Todel jei mes norime savo krašte geriau susitvarkyti, padaryti visiems geresnį gyvenimą, privalome fašistinę savanaudžių grobuonių valdžia pašalinti prievarta.

Lietuva yra mažas ir neturtingas kraštas. Reikalinga, kad jame kiekvienas centas butų tiksliai suvartotas pakelimui ukio ir krašto kulturos, o tokia valdžia, kuri per metus išleidžia vien tik savęs išlaikymui ir savęs apsisaugojimui — septyniasdešimtis milijonų (70.000.000) litų, musų tautai yra labai brangi ir sunki našta. *Savanoris bežemis.*

FAŠITINIO TERORO AUKOS.

Kruvinoji Voldemaro fašistine valdžia, savo viespatavimo istorijoj įrase vel vieną naują kruviną lapą. Gegužes m. 12 d. s. m. Šiauliuose tapo nekaltai nužudyti keturi jaunuoliai: *Augaitis Vincas, Ruzgas Teofilius, Merkelis Aleksas ir Gavenas Petras.*

Neapsakomas skausmas suspaudžia kiekvieno krutinę girdint apie vykstančias Lietuvoj tokias šiurpulingas žmonių žudynes. Ištroskusi kraujo voldemarine žmogžudžiu valdžia ryja vienas po kitų nekaltas aukas. Ji nesiskaito su tuo, kad mineti jaunuoliai buvo legales v. liaudininkų partijos žinomi veikejai, jai nerupi, kad jie buvo šauliai, kovojo už Lietuvos nepriklausomybę, galvas gulde už jos laisvę. Tas žmogžudžių valdžiai nerupi. Gana buvo to, kad juos voldemarine žvalgyba įtare busią jie tureję ginklus ir esą manę daryti „terorus“! Reiskia nužudyti jie buvo todel, kad *turėjo* ginklus. Bet gi sauliai juk gali turetį ginklus. Ir is viso ginklų laikymas piliečiais, kuomet tų ginklų jie prieš nieką nevartoja, nera joks nusikaltimas. Jei ginklai neregistruoti pas karo komendantą, tai esant karo stoviui piliečiai laikantį juos gali buti baudžiami daugiausia iki 3000 litų arba 3 men. kalejimo, bet ne žudomi. Juk ir didžiausi patiltes banditai nežudo žmonių, kuomet tie žmones jiems nieko nedaro. O voldemarine valdžia, pasirinkdama aukas, savo žiaurumais toli prašoka visokius banditus.



Mokyt. RUZGAS TEOFILIUS, valst. liaudininkų veikejas, nužudytas fašistais 1929 m. gegužes m. 12 d., Šiauliuose.

Šių skaudžių ir liudnų faktų akyvaizdoj, pagerbdami nekaltai nužudytus jaunuolius, visi demokratines tvarkos salininkai, visi kam brungi Lietuva ir jos žmones vienykime jegas, kad juo greičiau galetume pasalinti iš Lietuvos kruviną žmogžudžių valdžią. Nekaltas jaunuolių kraujas šaukia pavergtą Lietuvos liaudį kovon su žudytojais!

Tebuna amžina garbe žuvusiems, o žmogžudžių valdžios kruvinus žygius, telydi visuotinas pasipyktinimas ir prakeikimas! *N.*



AUGAITIS VINCAS,
Gaures valsc. v. liaudininkų komiteto pirmininkas, nužudytas fašistais 1929 m. gegužes m. 12 d., Šiauliuose.



MERKELIS ALEKSAS,
Taurages apskr. v. liaudininkų komiteto reikalu vedejas, nužudytas fašistais 1929 m. gegužes m. 12 d. Šiauluose.



GAVENAS PETRAS,
valst. liaudininkų veikejas, nužudytas fašistais 1929 m. gegužes m 12 d., Šialiuose.

Priešininkas, žudydamas belaisvius, parodo savo silpnumą, ir pats sau pasirašo mirties dekretą.

Jei ne šiandien, tai ryt pergalės valanda išmuš — liaudis bus laisva!

Del teroro.

Nera revoliucinių ar nerevoliucinių kovos priemonių. Revoliucinis gali buti siekiamasis tikslas tuo tarpu kaip kovos priemones yra tikslios ar netikslios, jos yra suderinamos su morales reikalavimais, arba nesuderinamos. Lietuvoje dabar vis dažniau pasitaiko, kad netekę kantrybes žmones pradeda kai kur naikinti šnipus ir daugiau įkirejusius žvalgybininkus.

Voldemaras, po pasikesinimo pries jo asmenį, „išleidžia" net specialį įstatymą „kovai prieš teroristus". Iš to lyg ir tektų speti, kad fašistine valdžia netekusi iš baimes lygsvaros po pirmųjų teroristų šuvių graibstosi kaip girtas tvoros ir mano savo drakonišku „įstatymu" užbaldyti teroristus. Neapykanta, iš kurios gimsta teroras, išleidus sitokį „įstatymą" dar labiau padides, o su tuo kartu padides ir teroras. Daug šnipų ir žvalgybininkų, paskelbus Voldemarui teroro įstatymą, neteks naktimis miego laukdami ties langu „teroristo" šešelio, daugelis žmonių kankintojų ir provokatorių ir, iš tikrųjų, susilauks užtarnauto galo. Teroras, kai jis pradeda reikštis gaivališkai, nesiduos nuveikiamas karo teismais. Jei ramus ir taikaus budo lietuvis siandie priejo iki to, kad eina mušti šnipo, tai tą jis daro tik todel, kad fašistinis teroras ir valdymo sistema net ir ramiausią žmogų, jei tik jis politiškai šiek tiek moka galvoti, turi isvesti iš kantrybes. Mirties bausme taikoma teroristams, tikrenybej palies visai ne teroristus, kurie, kaip rodo žvalgybos praktika, yra nelengvai pagaunami, bet mirties bausme bus daugiausiai taikoma žvalgybos nužiuretiems asmenims iš opozicijos. Nužudymas suimtųjų valstiečių liaudininkų Šiauliuose jau ir be „teroro įstatymo" padaro pradžią žudymui visai nekaltų žmonių. Nužudytieji valstiečiai liaudininkai nebuvo nei „iš Vilniaus", nei teroristai. Jų nekaltai pralietas kraujas iššauks dar ne vieną pasikesinimą prieš fašistines valdžios daugiau įsipykusius agentus.

Keršto upas, kurs pradeda Lietuvoje reikstis, reikalaus kas karts daugiau kraujo iš abiejų pusių ir dabar sunku butų pasakyti kaip greit sulauksime savitarpio žudynių galo, nes tą turime žinoti visi, kad prasidedantis valdžios agentų šaudymas yra ne kas kitas kaip pilietinio karo pradžia. Tiesa, kol kas valdžia į pavienius teroro aktus gali pasirinkdama žudyti ir kalejimuose kalinti aktingesnius žmones iš opozicijos. Pirmos toklos nekaltos aukos buvo suimtieji valstiečiai liaudininkai Šiauliuose. Į fašistines valdžios žudymą prideramai, su ginklu rankoje, atsakyti bus galima tik visuotino—kariuomenes, darbininkų ir valstiečių sukilimo keliu. Prie to kaip galima greičiau ir reikia eiti, nes prasidedantis gaivališkas teroras sprendžiamo smugio fasistų valdžiai neužduos, o iš opozicijos gali daug aukų pereikalauti.

Politine organizacija, vertindama terorą, negali vadovautis kersto sumetimais, bet ji turi kreipti visą savo demesį į siekiamą tikslą. Moraliu žvilgsniu prasidedantis šaudymas fašistines valdžios šnipų ir žmonių kankintojų žvalgybininkų, visiškai yra pateisinamas. Pilietinio karo metu ir dar turint reikalą su šlykščiausiais padarais — snipais ir mušeikomis — suvaržymas savęs įsakymu „neužmušk" reikštų atiduoti save perkamų šnipų malonen. Musti šnipus ir įdavejus yra net kiekvieno revoliucionieriaus pareiga, nes mušdami parsidavelius palengviname visos liaudies kovą prieš okupantus fašistus.

Už pinigus perkami šnipai ir provokatoriai reikia šaudyti be jokio gailesčio, nes to reikalauja apsigynimas ir išlaikymas musų organizacijų.

Kiek kitaip reikia vertinti politinį terorą pries atsakomingesnius fasistinio režimo asmenis. Socialdemokratų ir jiems prijaučiančiųjų įtakoje esancios slaptos organizacijos teroro prieš šiuo metu „valdančius" neskelbia ir tai visai neišeidamos iš morales reikalavimų, nes Voldemaras savo nieksiškumu be jokios dvejones pralenkia visus perkamus šnipus kruvon sulmtus. Jei neskelbiame teroro prieš valdancius, tai tik todel, kad netikime tuo pasiekti tikslo. Užmušk Voldemarą į jo vietą bus keli ar net keliolika fašistiškų kandidatų viens už kitą niekingesnių. Merkys, Daukantas, Plechavičius ir jiems panašus tik ir laukia Voldemaro galo, kad patiems užemus jo vietą. Mums svarbu ne Voldemaras, bet visa fasistiska sistema pasalinti, o tą bus galima padaryti tiktai kareivių, darbininkų ir valstiečių sukilimo keliu. Prie sukilimo turime ruoštis, turime ruoštis prie demokratiškos tvarkos atstatymo Lietuvoje.

Iš to, kas pasakyta del politinio teroro, visai neseka, kad mes pasmerkiame tuos pasiryžusius ir pasiaukavusius teroristus, kurie kesinosi pašalinti kruviną nieksą Voldemarą. Nesmerkiame, tik abejojame, ar tuo keliu duosis daug kas pasiekti. Gintis nuo šnipų ir privaisintų provokatorių butinai reikia, bet užuot aikvojus jegas terorui prieš „aukštus" pavienius niekšus ruoškime pirtį jiems visiems sykiu—pagreitinkime Lietuvos išsivadavimo iš fašistų jungo valandą. Tą padarysime tiktai ginkluotu sukilimu, prie sukilimo ir bukime pasirengę. *J. S.*

Pirmon galvon užlaikykime konspiraciją.

Daug musų draugų ir patys nukentejo ir kitus įklampino vien tik delto, kad nenorejo ar nemokėjo dirbti konspirativiai. Nelegaliame musų darbe konspiracija yra butinai reikalinga, be konspiracijos joks priešfašistinis darbas yra neįmanomas. Ar tai gabenant literaturą, ginklus, arba palaikant ryšius reikalinga yra kuo didžiausia konspiracija, mokejimas paslepti savo darbą nuo šnipo ir nuo nereikalingo liudininko.

Slaptų dalykų neprivalo nieks žinoti—nei geriausias draugas, nei brolis, nei žmona. Išlaikyti paslaptis tai pirmiausia kiekvieno revoliucinio darbuotojo pareiga. Vienas neatsargus žodis, noras pasigirti, ar pasisakymas kam nors iš artimųjų gali kainuoti tau ir draugam labai brangiai. Nei su savo, nei su savo draugų laisve ne vienas revoliucininkas neturi teises žaisti. Kiekvienas suimtas draugas yra nuostolis organizacijai, nes mažina musų jegas. Kalejime kankinamieji musų draugai mumis perspeja, kad dirbtume kuo atsargiausiai. Atsargumas nereiškia bailumą. Bailys musų eilese yra paniekos vertas, bailiams iš viso ne vieta nelegalese organizacijose. Bet atsargus draugai mums kaip tik yra reikalingi, nes darbas be atsargumo ankščiau ar veliau vistiek įklampins ir tada viskas eis per nieką.

Slaptose organizacijose kiekvienas turi žinoti tik tą, ką jis privalo žinoti. Slaptųjų penkiukių nariai žino tiktai savo penkiukę, penkiukes vadas susižino su kitų penkiukių vadais ir t. t. Atsargumas reikalauja, kad ne vienas draugas nežinotų daugiau, negu jam reikia. Pavyzdžiui, vienoj vietoj pasirodo, kad visi slaptosios organizacijos nariai žino, kas pas juos gabena literaturą, nors jokio reikalo jiems nebuvo tą žinoti. Kiekvienas pasidairęs po savo organizaciją atras daug neleistinų neatsargumų, kuriuos žut but reikia pasalinti. Konspiracija tai yra mokejimas dirbti gerai ir atsargiai. *Be konspiracijos nera gerų organizacijų, be organizacijų nera pergales.* *XII-as K-jas*

„Nebaisus atentatai...“

Valdžios godus žmogžudys Voldemaras, žvalgybos surengtame „džiaugsmo“ mitinge Kaune, pareiške, kad jam „atentatai nebaisus Jie Lietuvos nepražudys. *Aš stovesiu savo vietoje ir nepasitrauksiu iki galo.* Jei nebutų nepriklausomos Lietuvos, nebutų man prasmes gyventi“.

Įsismaginęs diktaturos gaidys, apsistatęs šnipų gaujomis, muilina mulkiams akis sakydamas, kad jam „atentatai nebaisus“. Ar „baisus“ ar „nebaisus“ apie tą galetų pasakyti ne Voldemaras, bet jo baltinių skalbeja... Drąsus vištgaidis mandrauja kai aplink ginkluoti šnipai, tikroji gi Voldemaro drąsa pasirode užeinant bolševikams į Vilnių, kada drąsuolis Voldemaras, pasivogęs valstybes pinigų, leidosi į V. Europą, toliau nuo pavojaus, toliau nuo mušių laukų, kuriuose Lietuvos sunus liejo kraują už savo šalies laisvę Tuo metu, kai buvo pavojus, kad bolševikai užims visą Lietuvą, Voldemaras išdume iš Lietuvos, išdume kaipo bailus vagis su valdžios pasisavintais pinigais. Jis šiandieną šnipų saugomas gali girtis, kad jam „atentatai nebaisus“.

Atentatai Lietuvos nepražudys, tą žino kiekvienas žmogus Lietuvoj. Atentatai, jei jie pasikartos, gali pražudyti tokį Voldemarą, gali dar kai ką pasiųsti anan pasaulin, bet Lietuvos jie jokiu budu nepražudys. Kaip tai nebutų keista, bet atentatai ir yra Lietuvos gyvybes pasireiškimas. Atentatai, gal ir nevykusioj formoj, parodo, kad Lietuva nesirengia mirti, bet nori gyventi, nori atsikratyti tokius kruvinus šunes kaip Voldemarą ir į jį panasius. Atentatai prieš kruviną žmogžudį Voldemarą ir prieš jo sebrus tai yra pastangos išvaduoti kraštą iš žiaurios diktatorių vergijos ir kiekvienas sąmoningas žmogus turi reikšti savo širdingą užuojautą tiems revoliucininkams, kurie, išstatydami save didžiausin pavojun, stengiasi pašalinti slykščiausius kruvinos, neteisetos diktaturos ramsčius. Tiesa, politiniais sumetimais atentatus galima ir neigti, nes jie neveda prie tikslo, bet tas ne kiek nesumažina esamose sąlygose musų simpatijų prie atentatų vykintojų.

Įdomiausia yra Voldemaro begalinis valdžios troškimas. Jis pasisako, kad „n e p a s i t r a u k s i u i k i g a l o“, kas reiškia, kad tik rimbu tą įsiutusią fašistinę bestiją bus galima nuvaryti nuo valdžios vairo. Ne nuo šiandien yra žinoma, kad Voldemaras serga ministerio manija. Atstumtas nuo valdžios vairo Voldemaras dare ko didžiausią opoziciją, loše net didžiausio demokrato ir visų laisvių myletojo vaidmenį ir vis duodavo suprasti, kad tik jis vienas temoketų Lietuvos užsienių politiką vesti. Atsistojęs, deka mulkiams leitenantams, prie valdžios, Voldemaras užmiršo visą savo opozicingumą, užmiršo pats savo kalbas ir straipsnius ir pradejo elgties taip, kaip to reikalauja issilaikymas valdžioje. Išsilaikyti bet kokia kaina, tai yra vienintele Voldemaro programa. Kitos programos pas jį nera. Neturedamas paramos visuomenej ir netekęs net dalies karininkų paspirties Voldemaras suorganizavo „leitenantų brigadą“ iš aktingų aviacijos karininkų ir jų pagelba laikesi ir laikosi valdžioje. Nusautasai Gudynas buvo vienas iš tokių Voldemaro šulų. Valdyti saldu, valdyti valdžios godžiam Voldemarui yra aukščiausia laime, todel jis ir žada laikytis „iki galo“. Reikia manyti, kad tas šlapias „galas“ nebera toli, nes šiandien Voldemaras yra vienintele kliutis fašistams perse organizuoti, susitarti su kademais ir, sudarius platesnę diktaturos bazę, daryti tą pat, ką ir Voldemaras daro. Jei fašistai patys Voldemaro nesues, teks demokratams su ta erke apsidirbti. Kol kas betgi, kol dar nedaroma sukilimas prieš fašistinę diktaturą, asmenys nesudaro skirtumo.

Voldemaras per akis meluoja ir perstato save dideliu nepriklausomybes šalininku. Girdi, be „nepriklausomos Lietuvos, nebutų man prasmes gyventi“. Kiek neieškotum kovotojų už Lietuvos laisvę eilese Voldemaro vardo, jo ten nerasi, nes jis nič niekuo prie nepriklausomybes iškovojimo nera prisidejęs. Kuriantis Lietuvai, Voldemaras viešai pasakodavo, kad „operetine“ Lietuva negalesianti gyventi, įvedant savo valiutą, Voldemaras spaudoje tvirtino, kad litas, nespejus dar jį įvesti, susmuksiąs. Dabar Voldemaras meluoja, kad jis negalįs be nepriklausomos Lietuvos gyventi. Pagaliau visai ir nesvarbu be ko Voldemaras tariasi negalįs gyventi (mes manome, kad tas šuva neliejęs svetimo kraujo negali gyventi) mums aišku viena, kad Lietuva ir be Voldemaro gali ir gali net daug geriau gyventi. Voldemaras savo kruvina diktatura žudo Lietuvos nepriklausomybę ir todel vardan nepriklausomos Lietuvos reikia kuogreičiausiai jis pašalinti ir ne tik jis vienas, bet visa niekinga diktaturos sistema turi išnykti musų kraste.

J. S.

Viską kruvon suglaudus.*)

„Inkvizicija sugrįžo!“

Šiurpas privalo sukresti kiekvieną, bent kiek padoresnį žmogų pagalvojusį ir tik pagalvojusį apie Lietuvos Respublikos vidujinį gyvenimą. Tos Respublikos, kurią veltui vadinama „nepriklausoma“. Veltui todel, kad „nepriklausom bes“ faktinai neturi didžioji Lietuvos gyventojų dauguma. Ir dar be to, reikia pabrežti, kad tos „nepriklausomybes“ neturi *ta didžioji gyventojų dauguma. kuri už ją kovojo ir kuri ją savo kruvinu triusu palaiko ir po šiai dienai.* Ta gyventojų dauguma nuo senų laikų slegiama *skurdo, vargo ir bado,* paskutiniais metais tapo prislegta *karo stoviais, kalejimais, teroru ir inkvizicija: slykščia viduramžiška inkvizicija.* Po virš pustrečių metų kruvinu orgijų, ko jau neslepia ir vadinamos „naujos tautiškos eros“ apaštalai. Per vykusį Šiauliuose Taurages sukilelių „teismą“, fasistinis valdžios gynėjas tarp kitko išsireiške:—

„Šiurpas ima [illegible]manius, rodos, kad Lietuvoj atgime inkvizicij[illegible] laikai.“ (Žiur. „Liet. Žinių 105 Nr. iš 1929 V-11 d.)

Fasistiniams inkvizitoriams dar tik „rodos“, kad Lietuvoj atgime inkvizicijos laikai! Bet tiems šimtams Lietuvos gyventojų, kuriems žvalgyba laužo kaulus, kuriuos gyvus kiša į degantį pečių, elektrizuoja, rauna plaukus iš galvos, kryžiavoja ir t. p. — tiems ne tik kad rodos jog inkvizicija atgime Lietuvoj, bet jie tos inkvizicijos „patriotiškas šventenybes“ jau nuo gruodžio smurto betarpiai gauna patirti ant savęs, už savo kilnius įsitikinimus ir siekimus. Daugelis jau tokių demokratijos ir socializmo kankinių, pereję per tautiškos inkvizicijos torturas, užmerke akis amžinai, kiti grįžo invalidais ir pamišeliais „laisven“, kiti dar ir po šiai dienai skęsta skausmų, ašarų ir kraujo klanuose. Ir visa tai darosi... Laisvoj... Nepriklausomoj... Lietuvos Respublikoj.

Kaip gražiai skamba: Laisvoj, Nepriklausomoj! Bet kur yra ta Laisve ir Nepriklausomybe?! Kur yra tie gražus dalykai minimi taip dažnai fašistinej spaudoj. Jų jau senai nėra. — Jie virto apgaulingais žodžiais be turinio, arba kitaip sakant tų apgaulingų žodžių turinys:

„—Į Lietuvą grįžo inkvizicija!“

2. Inkvizicijos rušys.

Priešfašistinej spaudoj veik išimtinai kalbama apie fizinę *inkviziciją,* arba fizinį *terorą.* Gi tuo tarpu veik niekuomet neužsimenama apie moralinę inkviziciją, kuri yra labai išsiplatinus paskutiniu laiku Lietuvoj.

*) Ne su visomis autoriaus mintimis sutinkame. Red.

Bet pirmiausiai keli žodžiai apie inkviziciją ir terorą. Man regis, kad inkvizicija ir teroras yra vienas ir tas pats velnias. Arba kitaip sakant, *sumodernizta inkvizicija* XX am. vadinama *teroru*. Bet jei jau fašistinis valstybes gynejas vartoja žodį ne „teroras", bet „inkvizicija" — tai ir mes tą pat padarysim. Čia nesvarbu pavadinimas, bet svarbu pati *esme* t. y. kas po tuo ar kitu pavadinimu suprantama.

Kas tai yra inkvizicija? Viduramžy, kuomet visagaliu viespačiu buvo popiežius, nelyginant dabarties kokios nors valstybes diktatorius ar „tautos vadas" tai jo juodoji armija: jezuitai, vienuoliai ir t. t., inkviziciją vartojo kaipo šlykščiausią ir žveriškiausią kovos priemonę prieš tuos žmones, kurie noredavo atsipalaiduoti iš juodaskvernių globos ir savo mintis reikšti laisvai, nepriklausomai. Tokie žmones, kurie į istoriją tapo įrašyti kaipo laisvos minties karžygiai — tų šventųjų žulikų—jezuitų ir vienuolių buvo kankinami, kryžiavojami ir deginami ant laužų, kaipo „eretikai". Su jais t. y. su laisvos minties karžygiais buvo taip pat elgiamasi, kaip šiadien tautiškoji žvalgyba elgiasi su tais, kurie drįsta išsižioti prieš fašistų satrapiją t. y. su kovotojais už demokratiją ir socializmą. Skirtumas tik tas, kad tuomet kovotojai buvo vadinami „eretikais", o šiandien Lietuvoj jie vadinami „tevynes išdavikais". Mat tuomet tokių „gudragalvių", kaip musiškiai fašistai nebuvo ir niekas nesugalvojo, apšaukti tuos kovotojus už minties laisvę „tevynes išdavikais". Taip tai atrodo viena inkvizicijos puse, kuri fašistų yra labai praktikuojama, kaipo koves priemone prieš demokratiją ir socializmą. Tokią inkviziciją pavadintume *fizine*. Bet be fizines inkvizicijos, kaip minejome, yra labai įsigalejus dvasine inkvizicija. Dvasine arba morale inkvizicija yra ta, deka kurios ryžtamasi užmušti žmogų moraliai ir dvasiniai, padaryti jį paklusniu kokiam nors viešpačiui—asilui vergu, išrauti iš žmogaus savystovų kritišką galvojimą ir t. t. Žodžiu, padaryti vergu ir pastumdeliu. Tokia inkvizicija yra itin šlykšti ir pavojinga, nes ji pirmiausia puola prie jaunimo, kad užmušti jame bi kokią iniciatyvą *ir padaryti jį savo vergu, aklu, kvailu vergu.* To šiandien musų krašte trokšta fašistai ir klerikalai ir prie to jie sistematingai eina.

Kaip žinome, pereitais metais „liberalas" Voldemaras padare su popiežium konkordatą t y. sutartį, kuria einant visos mokyklos atiduotos po kunigų priežiura. Jau ir prieš tai kunigija buvo pagriebusi dalį jaunimo į savo inkvizitoriskas rankas. Bet dabar remiantis konkordatu jie stengiasi dar labiau išnaudoti progą. Taip dalykams stovint, kunigija su policija ir žvalgyba pasidalino pareigomis.

Policija ir žvalgyba pasieme musų krašte vykdyti fizinę inkviziciją t. y. laužyti žmonems kaulus, kankinti juos, kišti į kalejimus, saudyti ir t. t. Kunigija gi su zakrastijonais ir davatkomis pasieme vykdyti dvasinę inkviziciją t. y. mulkinti ir persekioti jaunuomenę tiek mokyklose tiek už mokyklų sienų. Tiesiog plaukai ant galvos šiaušiasi, kai pamanai kas dedasi musų mokyklose. Jose vyksta dalykai daug baisesni negu kalejimuose. Mokiniai prievarta varomi bažnyčion, prievarta brukami į visokias katalikiškas organizacijas ir t. t. Už menkiausį issižiojimą arba už nepatinkamos knygos skaitymą, šalinami iš gimnazijų ir vidurinių mokyklų. Gi mokyklų knygynuose daroma didžiausia „cystka", šalinamos mokslo knygos ir vietoj jų brukamos tokių „moksininkų", kaip kun. Maliauskio ir t. p. demagogiškos brošiuros. Prie progos skaitytojams noriu patiekti ištraukas is pažįstamų mokinių laiškų:

1) „...Pas mus dabar labai liudnos naujienos. Mokykla pavirto į kažin kokį kalejimą. Musų lavinimosi kuopelę jau senai uždare. Jos pirmininką N. už „Kulturos" skaitymą pašalino is mokyklos. Tavo gerai pažįstamą J. po atvelykio, nežinia už ką areštavo.

„...Knygyno vedeju dabar yra kunigas. Jis pats paskiria mokiniams kokias knygas reikia skaityti. Daugiausia bruka visokias katalikiškas pasakas ir Jakšto-Dambrauskio „Draugiją". „Kultura" jau nepateina į gimnazijos knygyną.

„Per savo pamokas kunigas vis šaukia ir kolioja mokinius. Dažnai primena, kad jau tokių „bedievių" kaip pirmiau neišaukles ta gimnazija ir t. t. Žodžiu, visur tamsa, tamsa ir dar kartą tamsa .." (V kl. mok. rašytas).

2) „...Daugiau laiškų į gimnaziją nerašyk, nes korespondenciją cenzuruoja mūsų kunigelis. Visa laime, kad jis buvo Kaune, kaip gavau Tavo laišką. Be to nerašyk ir mano pavarde laiškų į namus, nes gyvenu pas tokią davatką, kuri kaip pasiutus seka kiekvieną mano žingsnį ir tuoj bega pas kunigą pati arba siuncia savo vaiką su „raportu".

Pas mus naujienos, kaip ir visoj Lietuvoj — nekokios. Velniai žino ar išsisaugosiu iki baigsiu gimnaziją ar gausiu „vilko bilietą". Toks teroras ir šnipinejimas is „ateitininkų" ir „tautininkų" puses, kad tiesiog pasiusti reikia. Užsidarai visiškai nuo tų šunų — tai žiūrek tave pradeda įtarineti, „plečkaitininku" vadinti. Tuoj šaukia direktorius, kuriuo kaip rašiau yra kun. M. Pradeda visą litaniją pamokslų ir t. t. Už kelių dienų žiūrek susilauksi „angelo sargo" (policininko) namuose. Ir taip be galo. Tiesiog pasiusti reikia. O su išpažintims, rekolekcijoms... dievuliau mano. Pats gali įsivaizduoti.

„Tiesa, pereitą savaitę J. paliko 6 valandoms po pamokų tik už tai, kad nutverė beskaitant Rubakino: „Iš tamsios praeities į sviesią ateitį". O po to, kad išdrože kunigas pamokslą musų klaseje. Girdi jei norite atsidurti kalejime tai skaitykite tokias knygas! Jas skaitydami tik į „bedievius" išeisite!

„Brolyti, tiesiog pasiusti reikia tokioj atmosferoj ir tiek!" (VII kl. mok. rašytas).

3) „Drauguži! Ačiu už laišką. Pas mus tikra velnyne. Koks asilas ateitininkas ar tautininkas įskunde kunigui, kad mate X. skaitant „Pirmyn". Užteko to, kad mokykloj skandalas: pedagogų posedis, „vilko bilietas". Po to seke krata namuose ir arestas. Ir baigtas kriukis, nežiurint, kad iki mokslo metų pabaigos beliko vos 2 menesiai.

„Bendrai, pas mus viskas iskriko. Mokiniai labai įbauginti ir suterorizuoti. Prievarta verčiami rašytis į tautininkus. Del visako užsirasiau ir aš. Ką daryti? Gal ne taip seks tie šunes.

— — — — — — — — —

„Šiaip nieko ypatingo. Z. labai serga po to kai išejo is kalejimo. Jis žiauriai buvo musamas ir kankinamas. Atgal mokyklon jo nepriema. Visus ką policija tik arestuoja—atgal į mokyklą jau nepriima. Liudna. Linkejimai nuo pažįstamų. Rašyk." (VIII klas mok. rašytas).

Panasių laiškų but galima šimtus cituoti Bet užteks ir tų, kad pavyzdžiais nusviesti tą „sumodernintą" inkviziciją—terorą, koks siaučia musų mokyklose, žudydamas ir kankindamas jaunimą dvasiniai ir moraliniai. Kas iš tokio jaunimo išeis? Ko galima iš jo laukti ateity, kuomet jau pacioj jaunatvej jis daromas invalidu, ubagu!? Kas už tai neša atsakomybę? Bet veltui to klaustume šiandien. Tie inkvizitoriai jokios atsakomybes nejaučia. Jiems nesvarbu kas bus, by tik jiems šiandien gerai. O po jų nors ir tvanas tegul užlieja viską. Taip tai atrodo inkvizicija musų vidurinese mokyklose.

Negeriau dalykai stovi ir už mokyklų sienų. Lietuviškų kaimų ir miestelių darbo jaunimas yra terorizuojamas iš visų pusių. Iš vienos puses kenčia nuo

kunigų ir klero moraliai, iš kitos nuo policijos ir žvalgybos fiziniai. Ir taip, ta fašistine gangrena skverbiasi visur, demoralizuodama, žudydama viską, kas yra laisvesnio ir blaivesnio musų krašte.

3. Karo stovis — pilietinis karas.

Kova prieš tą šlykštų fašistinį režimą musų krašte, dalinai yra ir delto sunki, kad daug musų tarpe yra žmonių, kurie dar nesupranta, kad 2 × 2 = 4. Delto negalima kaltinti tų žmonių. Tokiam politiniam atsilikimui buvo itin daug svarbių priežasčių musų krašte. Čia jų neminesim. Bet jei negalima kaltinti eilinių, taip vadinamų „ne apsišviestusių" arba „nekulturingų" žmonių — tai pilniausiai galime ir privalome kaltinti taip vadinamus „apsišvietusius", „kulturingus" žmones, kurie taipos nenori tikėti, kad 2×2=4, nors ir vadina save demokratais. Toki žmones yra nusistatę pries fašistinį režimą, neapkenčia jo. Bet kuomet su jais pradedi kalbėti apie ginkluotą sukilimą — tai jie tuoj nubala ir pradeda skaičiuoti pilietinio karo baisenybes.

Taip. Pilietinis karas nera jau perdaug „malonus" dalykas. Su tuo reikia sutikti. Bet kaip suprantamas tas pilietinis karas, tas „broliško" kraujo praliejimas? Dauguma, jį supranta, kaipo deginimą namų, žudymą žmonių, plešimus ir t. t. Toks supratimas yra kvailas ir daugiau negu kvailas. Savaime suprantama, kad tokiame atvejyj be aukų negalima apseiti. Bet, bendrai paemus, kas buvo kilnesnio, tobulesnio be aukų ir kraujo atsiekta žmonijos istorijoj? Nieko gi!

Kiekviena kova, kiekvienas tikslas reikalauja labai daug *pasiryžimo ir aukų*. Kas to bijo, tas nieko gyvenime negali pasiekti. Bet kas liečia pilietinį karą Lietuvoj — tai tiems salioniniams „kovotojams" pirštinaitese reikia priminti, kad Lietuvoj jau *virš pustrečių metų tęsiasi pilietinis karas*. Kas gi yra *karo stovis, jei ne atviras karas pries tą visuomenes dalį, kuri nesutinka su fašistiniu režimu*. Juk kitaip jokiu budu negalima pateisinti karo stovio Lietuvoj. Kodel jis yra? Kam jis reikalingas? Juk Lietuva šiandien neveda karo ne su viena valstybe!? Tai kuriems velniams musų krašte jau pustrečių metų laikomas karo stovis, su gyva pekla karo komendanturų, kurių išlaikymas per metus kainuoja virš 15 milijonų litų! Nejaugi Lietuva tokia turtinga šalis, kad ji galėtų sau tokį „luksusą" pavelyti. Manome kad ne.

Kol kademai valde musų kraštą, tai jie karo stovį teisino tuomi, kad yra karo padetis su Lenkija ir kiekvienu momentu gali kilti karas. Bet šiandien to nera. Pats Voldemaras su visa klika panaikino karo padetį tarp Lietuvos ir Lenkijos! Vadinas, tuo patim atpuole ir „nesugriaunami" argumentai karo stovio pateisinimui. O jei šiandien yra musų krašte karo stovis ir tai daug žiauresnis negu krikdemų viespatavimo laikais — tai jis palaikomas tik vidaus t. y. pilietinio karo sumetimais, kaip aukščiau buvo mineta. Ir štai, tas pilietinis karas, musų krašte tęsiasi jau treti metai ir kasmet kainuoja po 15 milijonų litų! O jei fašistai gali vesti karą prieš gyventojų daugumą ir už tų pačių gyventojų pinigus surinktus įvairių mokesnių pavydale — tai kas belieka daryti tiems prieš kuriuos fašistai kovoja?! Gal atsisesti ir laukti kol visus išskers? Ne! Niekados! Gana jau ir taip vergavo ir davesi visiems skerstis Lietuvos liaudis! Laikas ir jai nors kartą numesti nuo savęs retežius. Taip, kad prieš karą, tegalima tik karu atsakyti. *Tuo labiau, kad liaudies karas yra suristas su išsivadavimu iš fašistines vergijos, su iškovojimu tikros laisves ir nepriklausomybes sau ir visai Respublikai*. Ir mes matome, kad nežiurint ar koks šiaudinis demokratas — liberalas to nori ar nenori — tas karas jau tęsiasi treti metai.

Dr. Pajaujo kompanija, Taurages sukilimas, visa eile atentatų prieš žvalgybą — visa tai yra liaudies pasipriešinimo reiskiniai prieš fašizmą. Tiesa, gal tie visi dalykai pasireiškia per mažai organizuotai, nevykusiai ir t. t. Bet tam yra labai daug priežasčių. Pirmon gi eilėn tai musų krašto liaudies atsilikimas ir per menkas prityrimas, kuris pareina nuo istorinių sąlygų, kokiose musų kraštui teko rutuliuotis. Bet nežiurint to, faktas lieka faktu, kad Lietuvos darbo liaudis niekad nesutiks su fašistiniu režimu ir ves kovą tol, kol nebus jis sutriuškintas. Tos kovos nesustabdyti niekam. *Tame ir gludi klasių kovos esme*. O jei kas to nesupranta, ar nenori suprasti — tas bendrai nieko nesupranta ir jam visuomet atrodo, kad 2 × 2 yra ne 4, bet 5 ar 7.

4. Teroras ir kontrateroras.

Sąryšy su karo stoviu ir pilietiniu karu paliesime bent kiek ir teroro bei kontra-teroro klausimus, kurie kas kart darosi aktualesni.

Fašistiniai „tautos vadai" pradeję „naują erą" musų kraste, savo „sosto" išlaikymui įvede Lietuvoj "sumodernintą" inkviziciją — terorą, kaipo vieną svarbiausių kovos priemonių pries darbo liaudį. Terorą jie vartojo ir vartoja visu smarkumu prieš tuos, kurie drįso ir drįsta pakelti balsą prieš jų nieksingą režimą. Prisiminkime keturių komunistų nužudymą, drg. drg. K. Mažeikos, Nadzeikos ir Miskinio sušaudymą. Be to, prisiminkime skerdynes po Taurages sukilimui. Paskutinis pavizdys yra itin charakteringas. Visi gerai žinome, kad Taurages sukilėliai paemę miestą į savo rankas neužmuše ne vieno fašisto. Neužmuše ne todel, kad negalejo, bet todel, kad savo kovoj vadovavosi itin žmoniškais jausmais. Tuo tarpu gi fašistai „nuraminę" Taurages sukilimą padare ten pat žveriškiausias skerdynes. Žude dar gi tuos žmones, kurie visiškai sukilime nedalyvavo, kaip veliau paaiškejo. Jau is to mes matome jų kraujageriškus apetitus. Be fizinio gi teroro, po Taurages sukilimui jie itin sustiprino ir dvasinį terorą visam krašte: apleido žmones *šnipais, žvalgybininkais, provokatoriais, fašistinemis bandomis ir* t. p. sutverimais, kurie apipuole piliečius nelyginant *šunes pasiutę*. Tie šunes pasiutę, neleido ir neleidžia žmogui ramiai pasijudinti. Braunasi į jo asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, visur provokuodami intriguodami ir t. t.

Kas beliko daryti daugumai gyventojų atsidurus tokioj padety? Aisku, kad vieni pradejo taikintis prie to mešlyno laukdami geresnių laikų. Tuo tarpu kiti, kurių nugarkaulis nera taip lankstus ir *kurių žmogiška savygarba* nepavelyja jiems buti vergais ir pastumdeliais — turejo *gintis nuo tų pasiutusių šunų*. Bet kaip gintis? Organizuotis ginkluotam sukilimui? Bet to taip greit padaryti neglima. Vadinas reikejo ieskoti kitų priemonių savęs, *kaipo žmonių apsigynimui*. Tos parankiausios priemones ir turejo buti surastos *kontra-terore*. Ir visai suprantama. Ką gi galejo žmones daryti su kokiu nors šnipu ar žvalgybininku, kurioj nors užglušintoj provincijos daly, kur jis jautesi visagaliu viešpačiu? Pasiskųsti? Bet kam? Kas klausys!? Vieną tegalejo padaryti: *paimti ir nuduobti, kaip pasiutusį šunį*. Ir viskas! Nes jis gerai žinojo, kad kitas šnipas jau nebus toks įkyrus. Tuo labiau, kad tokie tipai dirba ne del idejos, bet del pilvo ir „medalių". Kad taip o ne kitaip galvoja sveikas, praktiškas kaimo piliečio „razumas", tegul to įrodymui patarnaus vieno gerai pažįstamo laiškas iš N. miestelio:

„...Vakar naktį, kažin kas įvele į žvalgybos namus bombą. Tas rupužė viršininkas liko nukanapatytas, kaip šuva pasiutęs. Žvalgyba tai slepia ir tik areštuoja nekaltus žmones. Bet visi žmones patenkinti kad vienu suniu mažiau. Dabar tarytum akmuo nuo krutines nuslinko. Tam šuniui jau senai taip reikejo padaryti.

Manau, kad po to įvykio, kiti nuleis uodegas ir taip nekibs į kulnis"...

— — — — — — — —

Tai yra realiai galvojančio provincionalo nuomone. Galima su ja sutikti, galima nesutikti, bet nuo to dalykų esme nepasikeis ir juo labiau fašistiniai tiranai vartos terorą prieš liaudį—to labiau plis kontra-teroras, kaip *parankiausia apsigynimo ir tik apsigynimo priemone, bent tam kartui*. Ir išeinant iš susidariusių sąlygų kitaip buti negali, kol nebus nuversta fašistine tiranija.

Tiesa, tos *apsigynimo priemones t. y. kontrateroro*, negalima laikytis, kaipo vienintelio *metodo antifašistinėj kovoj*, nes vadovaudamiesi tuo metodu tikslo nepasiektumem ir fašistinio režimo sistemos nesutriuškintumem. Nes nužudymas vieno, kito žvalgybininko ar kad ir ministerio — dalykų esmes nepakeis. Pakeisti tą visą fašistinį režimą į tobulesnę visuomeninę santvarką tegali *tik visuotinas, ginkluotas darbininkų, valstiečių ir kareivių revoliucinis sukilimas*, kuris iškels aikšten revoliuciniai - demokratinę valstiečiųdarbininininkų valdžią. Bet kol prie to sukilimo bus daeita, kol mases susiorganizuos ir apsiginkluos yra butinai reikalinga ir tokių, laikinų apsigynimo priemonių, kurios sukeltų žmonese pasiryžimą, revoliucinį jausmą ir revoliucinę valią. Viena iš parankiausių tokių apsigynimo priemonių, bent mano supratimu yra *kontra-teroras, kurį volens nolens iššaukia kruvinas fašistinis teroras*. Ir jeigu fašistai be jokios priežasties gali žudyti ir kankinti nekaltus piliečius, — tai nejaugi piliečiai *apsigynimui* nuo tų pasiutusių šunų, negali jų užmušti? Aišku, kad gali! Ir ne tik, kad gali, bet tai yra kiekvieno žmoniškos savygarbos pilno žmogaus švenčiausia pareiga: *kimba pasiutęs šuo į kulnis — duoti jam i galvą!* O jei prie to šiandien daeita Lietuvoj — tai kalti tie, kurie musų krašte pradejo vadinamą „naują erą".

5. Šuviai ties teatru.

Paleisti revolverio šuviai į Voldemarą ties valstybes teatru 6/V — rado didelį atgarsį tiek vidaus tiek užsienių spaudoj. Bet kartu visą tą įvykį dalina apgaube lyg ir paslaptis. Sąryšy su tais šuviais spaudoj pasireiške įvairus komentarai. Vieni tvirtina, kad patys fašistai t. y. jų *klerikališkas sparnas* su Smetona priešaky suruoše tą atentatą prieš Voldemarą, tikslu jo atsikratyti kaipo *„liberališko" fašizmo* atstovo ir po to sudaryti „stiprią valdžią" su krikščionimis. Kiti gi tvirtina, kad šuviai buvo paleisti į Voldemarą iš nelegalių opozicinių grupių, kaipo griežtas protestas prieš jo tironišką politiką Lietuvoj. Ir kad tai esąs „niekšingas" opozicijos darbas, skelbia fašistų spauda, kuri jau ir „kaltininkus" surado. O tie „kaltininkai" pasak fašistų spaudos esą keli studentų socialistų „Aušrininkų" organizacijos nariai. Butent: suimtasis stud. Vosylius ir pabegę Gudelis ir Bulota.

Sunku, kas nors pasakyti šiuo atveju. Tai padarys ateitis. Bet šiandien, jei daleisime, kad tie šuviai prieš Voldemarą buvo paleisti iš *„klerikališkojo" fašizmo logerio*,—kaip tai nekurie tvirtina — tai turime pabrežti, kad fašistų tarpe viešpatauja didžiausias susmukimas ir kova už šiltas vietas. Vidujinis lietuviško fašizmo susmukimas jau ne nuo šiandien yra vieša „paslaptimi". Tarpusave kova pasireiške per Petruitiadą, per Plechaviciadą ir t. t. O jei ir tie šuviai yra to tarpusavio trynimosi išdava — tai tas tik parodo, kad fašistines rietenos ir puvimas daejo jau iki tol, kad to bardako aukomis, krenta tokie fašistiniai „didvyriai", kaip kraujageris Gudynas, kuris kartu su Mačiuika buvo atejęs Seimo išvaikyti 1926 gruodžio 17 d. Be to jis visą laiką buvo dešinioji Voldemaro ranka ir vyriausia, išplesto kariuomenej šnipinejimo tinklo galva. Žodžiu, Gudyne fašistai neteko vieno svarbiausių iš savo ramsčų, Gi demokratine ir socialistine visuomene su džiaugsmu gali konstatuoti, kad Gudyno nutraukimas, yra pasalinimas nuo Lietuvos paviršiaus vieno iš didesnių niekšų ir kraujagerių, per su virš pustrečių metų siurbusių lietuviškos liaudies kraują. Šiuo atveju viskas tvarkoj.

Jei tiesa, kad atentatas išejo iš fašistų — tai fašistai „žmoniškai" ir atsilygino savo augintojams. Po šuniškos mirties, Gudyną pakele į kapitono laipsnį. Dabar jis kun. Tumo palaimintas gales sau fašistinius pučus ruosti pas Abraomą danguje. Linketumem, kad tais pats keliais kuo greičiau nueitų ir Virbickas, Gudynui pagalbon.

Bet jeigu šuviai į Voldemarą buvo paleisti ne iš *„klerikališko"* fašizmo logerio, o iš tikrai antifašistinių grupių, kas šiuo atveju yra arčiau tikrenybes — tai tie šuviai įgauna kitos reikšmes. Visų pirmiausiai jie parodo ant kiek yra įtempti santykiai musų kraste. Be to, jie parodo, kad revoliucine priešfašistine kova ant tiek išsiplete, kad ji jau siekia net fašistinių viršunių gerkles ir kad visai tiksliai musa į tą tašką, į kurį butinai musti reikia. Tiesa, šiandien i tą tašką nepataikinta, bet ryt? Ryt tikrai bus pataikinta. Ir todel *didžiausia garbe tiems, kurie pirmieji, šiuo atveju mušo* į tuos niekšus. Jei jie yra tie studentai į kuriuos fašistai rodo ir iš kurių tarpo anot fašistines spaudos vienas esąs arestuotas — tai jų vardes bus įrašytas aukso raidemis priešfašistinej, musų krašto liaudies kovos už išsivadavimą, istorijoj.

Bet šiaip ar taip yra - šuviai ties teatru dar kartą parode visam pasauliui, kad musų krašte nera taip jau viskas tvarkoj, kaip apie tai giresi Voldemaras užsieniui ir kaip jo pisoriai raše spaudoj.

6. Šuviai ir plunksnos.

Po šuvių į Voldemarą ir jo seiminišką svitą, fašistų tarpe kilo didžiausia panika. Kaune kalbama, kad itin daug darbo po to turejusios ministeriškos ir diktatoriškos skalbyklos. O žvalgyba ant rytojaus — turejo prievarta varyti „ištikimuosius" demonstruoti ir reikšti užuojautas Voldemarui, nes visi bijojo ir drebejo del savo kailio. Bet po visos tos panikos fašistai vel pamažu „atsigavo" ir atgavo t. v. „lygsvarą". Nors po tos „lygsvaros" dar ir po šiai dienai Voldemaras nepasirodo gatvėj be keliolikos ginkluotų karininkų ir keliosdešimts žvalgybininkų. O Smetona, kaip žmones kalba, kai pradėjo nuo 6/V drebeti tai ir po šiai dienai tebserga *kinkų drebėjimo liga*. Nieko net ir daktarai padaryti negali. Dreba ir tiek! Negeriau sako, dalykai stovi ir su fedfebeliu Musteikiu. Tas, kaip pasakoja tą pačią naktį buvo su keliais ištikimais savo sebrais atvykęs į Kybartų stotį ir lauke, ar tik nereiks sprukti per rubežių. Bet kuomet ant rytojaus sužinojo, kad Kaune ramu, grįžo baimes apimtas atgal. Taip tai atrodo „tautos vadų" „drąsa". Ją veliau sustiprino užuojautos ir pasveikinimai iš įvairių atstovų. Reikia pažymeti, kad tarp kitko užuojautą Voldemarui pareiške ir *komunistine Rusijos vyriausybe* (sic!)

Su užuojautomis reikštomis Voldemarui, kartu pasireiške ir labai daug niekingumo. Labai gerai, kad tas nekurių ponų niekingumas iškilo aikšten. Čia turiu galvoj lietuviškus žurnalistus. Niekam nepaslaptis, kad žurnalistų tarpe, reiškusių Voldkmarui užuojautą buvo pažangus Lietuvos „rašytojai": A. Gricius (neva liaudininkas), K. Binkis (futuristas - revoliucionierius). Be to „Lietuvos Žinių" redaktorius p. *Kardelis*. Graži kompanija. Pažangios Lietuvos plunksnos sliaužioja ant pilvo pries tuos niekšus, kuriems jau senai laikas kaboti ant sausos šakos, nes žalios gaila. Bet kuomet Šiauliuose buvo šaudomi niekuo nekalti valstiečių liaudininkų eiliniai žmones—tuomet niekas iš tų ponų ne-

drjso bent užprotestuoti ir pareikšti jų tevams užuojautos Pravartu tą pažangiųjų plunksnų niekingumą ir veidmainingumą gerai įsidemeti.

Bet antra vertus, juk musų „sventoj" Lietuvoj viskas galima. Fašistams valdant ji pasidare įvairių įvairiausių niekšybių ir galimumų šaltiniu. Bet kažin, ar tie šuviai ties teatru, nebus tik pradžia galo visoms toms netiketoms „galimybems"? *F. K.*

Spauda.

„Ost Express" apie šuvius Kaune

Vokiecių spados agentura „Ost-Express" issiuntinejo laikraščiams savo specialio korespondento Kaune straipsnį apie pasikesinimą prieš Voldemarą. Tame straipsny pažymima, kad iki siol tai yra pirmas pasikesinimas, pries Lietuvos diktatorių, kurs savo diktatorišką režimą po gruodžio perversmo sukure. Iki šiol diktaturos priešininkai pasitenkindavo tik vienur kitur nukovę kokį valdžios agentą, o dabar buvo kesintasi nuimti pačią galvą. „O. E." manymu tai esąs naujas kovos etapas tarp diktaturos ir jos priešininkų.

Toliau „O.-E." kalba apie politines policijos žioplumą, kuri nepajegia diktatoriaus gyvybę apsaugoti, o po pasikesinimo lyg be galvos areštuoja kas papuola. „Trys pasikesintojai šauna į ministerį, didele žmonių minia mato tai, visa tai įvyksta miesto centre ir vistiek pasikesintojai pabega". „O.-E." sako, kad Kaune net buvę pradeję kalbeti apie Statkaus pašalinimą, nes tokio ištižimo policijai, kuri kas dieną giriasi suimanti pulkus priešvalstybinių gaivalų ir literaturos, negi galima dovanoti, ypač kad valdžiai labai svarbu pasikesintojus suimti ir pavyzdingai nubausti.

Kas del pasikesinimo šaltinio „O.-E." mano, kad šnektos apie tai, kad brauningai buvę „Vilniuje užprovyti" tebera neįrodytos. Jau nekalbant apie pol. emigrantų pareiškimą, kad jie politinio teroro, kaipo kovos priemones, nepripažįsta, visai nereikia eiti į Vilnių ieškoti Voldemaro priešininkų, kuomet tų priesininkų daug arčiau galima rasti. Toliau „O.-E." žodis žodin raso:

„Padetis Lietuvoje yra daugiau įtempta negu kada nors anksciau kad buvo. Metų pradžioj padarytieji bandymai, susitaikant su opozicija padeties įtempimą pašalinti, visiškai nenusiseke. Nei desinioji opozicija—klerikalų partija, nei opozicija iš kaires—valstiečiai liaudininkai ir socialdemokratai nesutiko valdžiai nusileisti. Apie naujus metus kalbejo, kad karo stovis busiąs panaikintas, politiniuose sluoksniuose net buvo pasakojama, kad karo cenzura, kuri sunkia nasta slegia spaudą, busianti panaikinta. Opozicijos, kuri grįžimą prie parlamentarinio režimo stato pirmutine sąlyga, nenoras taikintis, padidino ir ministerio pirmininko užsispyrimą. Karo stovis pasilieka, valdžios laikrašty viename oficioziniame straipsny nurodoma, kad cenzura esanti reikalinga. Kartu Voldemaras padare puolimą prieš opoziciją iš dešinės ir iš kaires. Klerikalams Voldemaras įkando paimdamas valdžios žinion katalikiškas privačias mokyklas, o kairiesiems sudave dar didesnį smugį uždarydamas socialdemokratų partiją. Vietoj nusiraminimo padetis vidaus politikos klausimuose darosi dar labiau įtempta".

„O. E." konstatuoja, kad Lietuvoj pačioj sprogstamos mežiagos užtenkamai yra prisirinkę ir nėra ko jos ieškoti už valstybes sienų. Paminejęs tauragiečių bylą ir galimą teroristų norą atkeršyti už tai, straipsnio autorius prieina išvados, kad po atentato Voldemaro valdžia vadžias dar labiau įtempsianti ir dar žiauriau savo priešininkus smaugsianti. Savo straipsnį „O. E." baigia šitaip:

„Taigi, kova eina toliau. Daugiausia toje kovoje nukentes ramioji opozicija, kuri kovą prieš diktaturą nori legalemis priemonem s vesti ir dabar kelią į parlamentarinę sistemą mato dar labiau pasunkintą. Nes valdžia dabar dar labiau pabreš reikalą laikyti karo stovį, cenzurą ir t. p. Nepasieklamoji emigracija Vilniuje oficialiai daugiausiai yra puolama, ir tai jau vien del to, kad Lietuvos prestižui gana naudinga yra, kai savo priešus galima nurodyti esančius nedraugiško kaimyno—Lenkijos teritorijoj. Prieš emigrantus kreipiama žodis, faktiškai betgi yra puolama opozicija krasto viduje".

Emigraciją keikia, o muša opoziciją viduj, taip „O. E". įvertina padetį po pasikesinimo prieš Voldemarą. Taip ir yra, nes ir fašistai supranta, kad joki emigracija nieko neįveiks jei krašto viduje nebus griežtų diktaturos priešininkų. O Voldemaro diktaturai priešininkų vis netruksta ir jų skaičius nemažeja, bet nuolat auga. *K. Br.*

Lietuvos raganų katile.

Latvijos s. d. centro organas „Socialdemokrats" iš 18 V š. m. aukščiau minėtu antgalviu vedamajame straipsny t. k. rašo:

„Pastarųjų dienų įvykiai, apie kuriuos, deka cenzurai užsienius pasiekia labai trumputes, nepilnos žinios, yra verti atkreipti demesį. Teroro vartojimas prieš žymesnius, fašistų apmokamus šnipus, eina placiu mastu ir gresia išsilieti masiniu apsireiškimu. O tas dar kartą patvirtina, kad lietuvių tauta yra galutinai išvesta iš kantrybes ir griebiasi paskutinių priemonių.

„Da" balandžio menesy, Kalvarijoj tapo nukautas gatvej 3 šuviais Mariampoles žvalgybos viršininkas Baniškis. Šis typas buvo placiai žinomas, kaipo socialdemokratų kankintojas. Pastarasis faktas Lietuvos spaudoj buvo nutyletas, tikslu paslepti nuo visuomenes vykstančius Lietuvoj politinius atsiskaitymus. Manoma, kad del tų pacių priežasčių tapo nutyletas ar bent suminkštintoj formoj paskelbtas faktas, įvykęs kelios dienos atgal Kybartuose. Ten savo bute rastas nusautas žvalgybininkas Ziedas (Vabalas), kuris vakarykščiai mitinge grąsino ir derge visaip socialdemokratus. Tokiais nutylejimais fašistai nori sudaryti įspudį, kad „na sipke vsio spokoino", bet veltui pastangos.

„Lietuva regresuoja (atgal eina) tokiais milžiniškais žingsniais, kad baime ima del tos valstybes likimo. Pakeitus žemes reformos įstatymą, dvarininkams žemės norma padidinama nuo 80 iki 150 ha. Tas padidinimas duodamas iš valstybes žemes fondo, o kur tokio nera — papildoma iš miškų fondo. Naujakuriai neapsakomai skursta. Negaudami nei pasalpų, nei paskolų jie dažnai yra verciami savo sklypus bei ukius parduoti. Tuos sklypus mielu noru perka žmonės iš „bajorų sąjungos" ir tuo budu, kai kurie dvarininkai jau yra atgavę savo pirmykštes nuosavybes. Tiems, kurie savo ukius parduoda, lieka vienintelis kelias — į Braziliją. Nežiurint, kad iš ten ateina žinios, del darbo ir gyvenimo sąlygų, vienos už kitas baisesnes, emigracija kas kartą plinta. Iškeliauja ne tik vidutiniai, bet ir pasiturintys, stiprus ukininkai su savo seimynomis.

„Tai vis yra fašistinio režimo pasekos. Yra kaimų, kuriuose neliko ne vieno jaunuolio — visi kalejimuose sukišti, arba koncentracijos stovykloj. Bet masiniai areštai dar vis pleciasi. Milžiniškos pinigų sumos skiriamos snipų armijos išlaikymui, kurie aprūpina kankintojus ir šlyksciausias komedijas — fašistinius „teismus" — vis naujomis aukomis. Visuomeninis gyvenimas visiškai paraližuotas, organizacijos, kurios dar neužda-

rytos, pavestos pilnai karo komendantų sauvaliai. Socialdemokratų partija ir laikraštis uždaryti, todel apie bet kokį viesą darbininkų judėjimą kalbėti visai netenka.

„Galutinai demoralizuota taip pat ir kariuomene. Dalių vadai yra visiški bejegiai prieš fašistines jačeikas — slaptas „trejukes", kurios sudetos iš 3 jaunesnių karininkų. Toms tai „trejukems" yra duota valia ir daro jos, ką tik nori. Jų sąstatas kariuomenes dalyse beveik nežinomas, nes karininkai vieni kitiems nepasitiki ir negali atvirai kalbetis. Voldemaro salininkai yra jaunieji karininkai, Smetonos — senesnieji, kaip lygiai ir tautininkų partijos nariai. Senesnieji karininkai, dalis tautininkų ir Smetona noretų susidereti su krikščionimis demokratais, tuo tarpu Voldemaras yra tam priešingas. Jo simpatijos daugiausia linksta liaudininkų pusen.

„Rysy su paskutinio laiko įvykiais, manoma, kad viršų paims Voldemaro politikos kryptis. Areštuota yra daug, mažiau ar daugiau pasižymejusių krikščionių demokratų veikejų, nes yra nuomone, kad jų tarpe tikima surasti atentato prieš Voldemarą įkvepejus ir vykintojus. Policijos priežiuron paimtas buv. generalinio štabo v-kas Plechavičius, aktingiausis gruodžio perversmo dalyvis, žinomas kaipo krikščionių demokratų simpatikas. Ryšy su Voldemaro pergale jis buvo priverstas apleisti šiltą vietą. Buvo manyta paskirti jį Italijon karo atašе, bet susilaikyta. Šis ponas, kuris 1919 metais pagarsejo savarankiais masiniais žmonių žudymais, dabar yra įtariamas kaipo vyriausis atentato ruošejas. Policijos priežiuron paimtas taip pat nemažiau „garsus" gen. Glovackis. Jis taip pat aktingas perversmo dalyvis ir taip pat, išvarius iš Lietuvos bolševikus, yra ne vieną Lietuvos darbininką gyvą po ledumi pakišęs. Demokratines valdžios laikais Glovackis redagavo ir leide fašistinį laikraštį „Tautos Valia". Suimta yra daug krikščionių studentų—ateitininkų, o taip pat ir uždarytos „darbo federacijos" kai kurie nariai.

„Krikščionys demokratai susigrupavę emigracijoj, nuo š. m. kovo men. pradejo leisti Genevoj laikraštį „Tautos Sargas", vedama, rasytojo ir publicisto Gabrio—Parsaičio. Tame laikraš y jie edasi su apgavusiais juos koalicionieriais — fašistais, nustumusiais krikscionis nuo valstybinio lovio, prie kurio jie vartesi be pertraukos nuo pat nepriklausomybes paskelbimo. Tačiau atviron kovon jie dar nešaukia nes tiki į galimumą grįžti vel koalicijon.

„Vilniaus klausimas, kuris fašistais tycia buvo iškeltas, kad nukreipti tautos akis nuo vidaus suirutes, dabar vis mažiau bejudinamas. Pasienio gyventojams išduodami lokalinio susisiekimo liudymai, santikiai su lenkais darosi vis artimesni. Jau dabar nebera ir kalbos apie Vilniaus atsiemimą ginklo pajega.

„Taip tatai smunka fašistų pasididžiavimai ir, reikia tiketi, kad jau nebetoli ta diena, kada taip pat susmuks ir jie patys".

Amerikiečiai apie Lietuvos smurtininku užmačias.

Del persekiojimo Lietuvos Socialdemokratų, Amerikos „Naujienos" iš 20-IV raso:

„Žinia apie masinius socialdemokratų arestus Lietuvoje ne tik pasitvirtino, bet ir paaiskejo. Paskutiniai atejusieji iš Kauno ir iš Vokietijos laikraščių numeriai paduoda daugiau smulkmenų. Iš jų matyt, kad jokio slapto" susirinkimo socialdemokratų organo redakcijoje žvalgyba neužtiko. Tapo suimta ne 100 žmonių, bet tik 30, ir kai kurie iš ju buvo ant rytojaus paleisti. Žvalgybos užpuolimo metu partijos organo redakcijoje buta tik keleta žmonios, atejusių paprastais reikalais (užsimoket už laikraštį ir t. t.). Policija juos sulaike. Kiti asmens buvo suimti jų namuose. Po arestų Kaune, buvo padaryta suemimai ir provincijoje.

„Ko valdžia staiga sumane pulti socialdemokratus? Kaipo priežastį, ji paduoda tai, kad partijos centras esąs susektas palaikant ryšius su politiniais emigrantais Vilniuje („pleckaitininkais"), ir to įrodymui skelbiama, kad „Socialdemokrato" bute rasta laikraščio „Pirmyn" „sandelis". Kiek tam „sandely" buvo uždrausto laikraščio numerių, oficiozas nepasako; jisai mini tik vieną jo numerį ir paduoda vieno tilpusio jame straipsnio antgalvį. Tai neatrodo į labai baisų „nusidejimą", nes juk ir pats Voldemaro organas, matyt, gauna atskirus „Pirmyn", kadangi retkartemis paduoda iš jo ištraukų.

„Darosi dar keistesnis visas žvalgybos sukeltas triukšmas pries socialdemokratus, kuomet perskaitai „L. Aide" pranešimą, kad ant rytojaus po tų masinių suemimų kriminale policija, išklausinejusi Kairį ir Bielinį, juodu paleido. Jeigu socialdemokratų centras, kaip tvirtina Voldemaro žvalgyba oficiozo lupomis, turi „tamprių ryšių su valstybes išdavikais", laiko „sandėlį" literaturos, agituojančios už ginkluotą sukilimą, ir tą literaturą „skleidžia" iš savo organo redakcijos, — tai kodel kriminale policija negalejo nieko surasti prieš vyriausius socialdemokratų vadus, prieš jos centro komiteto pirmininką ir atsakomąjį redaktorių?

„Aišku, kad tas riksmas apie „plečkaitininkų literaturą" yra biaurus humbugas. Valdžia nori įkąsti socialdemokratams, todel ji ieško priekabių prie jų! O kad ji nori jiems įkąsti, tai aiškiausiai parodo straipsnys, tilpęs oficiozo bal. 4 d. laidoje. Tame paciame „L. Aido" numeryje, kur pranesama, kad kriminale policija nerado nieko, del ko ji galetų apkaltinti ir laikyti kalejime socialdemokratų partijos vadus, Kairį ir Bielinį, oficiozas sako:

> „Kaip ilgai dar musų socialdemokratai piktnaudžios musų vyriausybes ir plačiosios visuomenes *(!„N„ Red.)* tolerancija? Susidedama su Lietuvos priešais, su musų tautos išgamomis (melas, nes su smetoniniais fašistais jie nesusideda! *„N." Red.)*, padedami jiems pragaištingą priešvalstybinį darbą dirbti - ar musų socialdemokratai tuo paciu patys sau *nepasiraše mirties dekreto*, ar jie tuo paciu *neužsinere sau ant kaklo kilpos?"*.

„Toliaus oficiozas pareiškia, kad „leisti jai (socialdemokratų partijai) ir toliau ramiai veikti... nebutų išmintinga".

„Vadinasi, fašistiniai smurtininkai nori pasmaugti socialdemokratų partiją ir ieško tam tikslui virves!

„Puiku—kitąsyk taip pat dare Rusijos Stolypinas, o kur šiandie tie ponai, kuriems jisai tarnavo?.."

* * *

Vertindamos pasikesinimą prieš Voldemarą, „Naujienos" iš 8.V, t. k. rašo, kad kol kas dar nežinia kas šove į Voldemarą, tik nera abejonės, kad socialdemokratai tame akte nedalyvavo. Del tos aplinkybes, kad visi trys pasikesintojai sugebejo pabegti iš tokios vietos, kur be abejones buvo gana daug policijos ir šiaip žmonių, „N." sako, kad „atentatas, matyt, buvo gerai suplanuotas, tik šovikai pasirode prasti".

Toliau „Naujienos" rašo, kad: „Nieko gero šis pasikesinimas Lietuvos žmonems neatneše ir negalejo atnesti. Kokia nauda butų buvusi is to, kad Voldemaras butų buvęs užmuštas? Jokios. Kol karininkų klika turi savo rankose galią, tol diktatura pasiliks, jeigu ir nebus Voldemaro. Tas teroro aktas įvarys daugiaus baimės valdžiai, o iš baimes kyla persekiojimai ir žiau-

rumas. Visos diktatoriškos valdžios del to ir yra žiaurios, kad jų neremia žmones diktatoriams todel visą laiką dreba kinkos. Patys bijodami, jie bando nugąsdinti savo priešus. Del Voldemaro išgąsties dabar, žinoma, teks nukenteti ir visai nekaltiems.

„Valdžia terorizuoja žmones; iš žmonių atsiranda tokių, kurie bando terorizuoti valdžią; pastaroji ima tuomet dar žiauriau žmones terorizuoti, ir taip toliau, Taip, lyg užburtam rate, gyvena kiekvienas kraštas susilaukęs diktaturos. Lietuva šitaip kamuojasi jau treti metai, ir kaip ilgai ji dar taip kamuosis?

„Įvykę per šį laiką sąmokslai, ginkluoti sukilimai ir teroro aktai — tai vis pasekos to juodo darbo, kurį atliko naktiniai paukščiai 1926 m. gruodžio 17 d., smurtu nuversdami teisetą, žmonių išrinktą valdžią. Ir Lietuva tur but nenurims, iki joje nebus atsteigta laisve ir konstitucine tvarka".

Šios „Naujienų" pastabos, visai teisingos, kas liecia diktatoriškas valdžias bendrai, ir Lietuvos vargus, kurie ją kamuoja jau treti metai, ypačiai. Bet kaip dabar prieiti prie konstitucines tvarkos, kuri vienintele gali suteikti Lietuvai ramybę? Kaip pašalinti tą kruviną Voldemaro fašistinę kliką, kuri be atodairos skerdžią Lietuvos žmones? Lietuvoj jau nebera ne vieno, kuris patikętų, kad Voldemaras geruoju panaikins savo žvėrišką režimą ir atstatys konstitucinę, arba demokratinę tvarką. Ir jei žmones ryžtasi tokiems pavojingiems žygiams, jei guldo savo galvas, tai tik reikia suprasti ant kiek yra daedęs Voldemaro fašistinis režimas.

Kuomet žmones įpuola desperacijon, tai labai sunku ir veik nebegalima jiems išaiškinti, kad toks tai kelias į demokratinę tvarką yra klaidingas, o va šitoks teisingas — logiškam galvojimui tuomet vietos nebelieka Bet labai klysta fašistiniai diktatoriai, manydami, kad savo žiaurumais ir žmonių skerdynemis jie kraštą nuramins. Kiekviena priespauda gimdo, atsparumą, o iš elektra pritvinkusios atmosferos visuomet skyla žaibai ir trenkia perkunas!

„Lietuvos Žinioms" informacija

„Liet. Žinios" gegužes 18 d. deda trumpą, bet labai charakteringą žinutę, kuri šitaip skamba:

„Vilniuj iseinąs „Pirmyn" rašo, kad nei pasikesintojai prie teatro, nei sušaudytieji Šiauliuose su jais nieko bendra neturėję".

Jau pats sugretinimas žinuteje „pasikesintojų prie teatro" su nužudytaisiais Šiauliuose kiekvienam eiliniam skaitytojui sugestuoja mintį, kad nužudytieji Šiauliuose turi ką tai bendra su pasikesintojais ir tuo pačiu netiesioginiai duodama lyg ir pateisinimas del jų nužudymo.

Bereikalo „Liet. Žinios" nuduoda nežinančios kas buvo nužudytieji Šiauliuose ir ką jie su kuo bendro turėjo. Jei „L. Ž." ir iš tiesų nežino, tai jom visai nesunku sužinoti. Pasiteiravę „L. Ž." redaktoriai sužinos, kad nužudytasai *Aleksas Merkelis* buvo Taurages apskr. valstečių liaudininkų komiteto reikalų vedejas, nužudytasai *Vincas Augaitis* buvo Gaures vals. val. liaudininkų komiteto pirmininkas, o nužudytieji *Teofilius Ruzgas ir Petras Gavenas*, buvo aktingi, daug pasidarbavę valst. liaudininkų sąjungos nariai. Tą nesunku norintiems sužinoti.

„Pirmyn" visai neskelbe, kad nužudytieji su mumis, socialdemokratais emigrantais, „nieko bendra neturėję". Priešingai, „Pirmyn" visai aiškiai buvo pasakyta, kad nors nužudytieji ir nebuvo musų partijos nariai, bet juos ir mus junge bendras dabarties siekimas. *Kova už laisvą demokratinę Lietuvos Respubliką buvo jiems ir mums bendra*, tas mus junge ir jungia ir tai ne tik su nužudytaisiais kankiniais, bet ir visais valstiečiais liaudininkais, neissižadejusiais dar savo demokratiškų įsitikimų.

Tiesa, su valstieciais liaudininkais, kurie savo partijos draugų išsižada, su tais, kurie iš savo draugų žudytojo Voldemaro rankų ima ministerio vietas, kaip p. Dailyde, ne tik socialdemokratai, bet ir patys valst. liaudininkai nieko bendra nebeturi, nors ir neša jie dar bendrą vardą. Ką demokratiškai nusistatęs valstietis liaudininkas gali turetl bendra su tokiais savo partijos „vadais" kaip p. J. Vileišis, kurs tuo pat metu, kai jo partijos draugai nekaltai Šiauliuose buvo žudomi, ejo nusilenkti žmogžudžiui Voldemarui ir pasveikinti jį su laimingu išsigelbejimu. Ponas J. Vileisis stovi bendrame fronte su kruvinuoju Voldemaru prieš savo partijos draugus, kurie turėjo nelaimes įkliuti į Voldemaro nagus. Žudytojai ir žudomieji negali buti bendros organizacijos nariai, o juo labiau negali buti tarp jų idejinių ryšių. Todel ir tarp Voldemaro agentų Vileišio, Dailydes, Rimkos, Papečkio, Toliušio, Strimaičio ir k. ir žudomųjų bei kalejimuose kankinamųjų valstiečių liaudininkų nieko nebera bendra.

Lietuvos demokratija šiandieną veda griežtą kovą prieš savo krašto pavergejus — fašistus. Toje kovoje nera vietos stebėtojams, bet kiekvienas turi pasirinkti ar eiti jam su demokratija, ar su fašizmu. V. liaudininkų vadovybe po ilgų svyravimų, po kabojimo tarp fašizmo ir demokratijos, galutinai nusvyro į fašizmo pusę, tuo tarpu kaip liaudininkų mases kas kart aiškiau stoja prieš kruvinąjį fašizmą. Mes abejojame, ar nuvertus fašizmą liaudininkų vadai besuspes vėl užsideti demokratiškas kaukes ir ar bepavyks jiems suvedžioti skambiais obalsiais valstiečių mases?

Emigrantas s.-d.

Laiškai iš Lietuvos.

Smurtininkų „teismas".

Viena iš didžiausiųjų fašistinėj praktikoj kruvinojo „teismo" sprendžiamųjų bylų, trukusiapie tris savaities pasibaige. Iš teisiamųjų 58 tauragiečių, norejusių atstatyti Lietuvoj, fašistiniais banditais sumindžiotą, demokratinę tvarką, „nuteisti" 33 piliečiai, paskiriant jiems sekančias bausmes:

P. Paulauskui, Albrechtui, Norvaišai, Paplauskui paskyre mirties bausmę, bet ten pat pakeite sunkiųjų darbų kalejimu iki gyvos galvos.

Jakubauskui, Lemkiui, Samoškai—s. d. kalejimo po 15 metų.

Bortkevičiui, Bajorinui, Eičiui, Juškai, Lindei Naujokui, Denikovui, Zavackiui — po 8 metus s. d kalejimo.

Jankui, Kavaliauskui, Okui, Mikalauskui, Grinkevičiui, Šaukneriui—po 6 metus s. d. kalejimo.

Jagugaičiui, Bronenbergui, Radvilai, Zigmantui — po 5 metus s. d. kalejimo.

Deknlui, Jagminui, Bružui, Burzeliui, Brunzai — po 4 metus s. d. kalejimo.

Gudjanui — 2 m. s. d. kalejimo.

Kinderiui, J. Paulauskui — po 1 metus s. d. kalejimo.

Likusieji 25 tauragieciai, išlaikyti beveik po du metu sunkiųjų darbų kalejime, dabar „del stokos kaltes įrodymo" paleisti.

Kuomet vieškelio patiltes banditai, atkisę brau-

ningus ima kalbeti apie teisę, apie kitų kaltes ir savo nuodemes kitiems primetineja, tai už gerkles paimtam piliečiui sunku ant greitųjų susivokti ir kas nors tinkamo banditams atsakyti.

Gavosi lygiai toks vaizdas ir iš šios didžiules tauragiečių bylos.

Dauguma teisiamųjų aiškiai pasisake, kad buvę įsitikinę jog jau visoj Lietuvoj įvesta demokratine tvarka, bet stoję sargybon todel, kad manę jog dar kas nors gali iš pasalų užpulti. Kiti sakosi buvę tikri, kad jau fasistinių banditų Lietuvoj nebesą. Treti aiskinasi jog jie eję su draugais pasidžiaugti laisve ir demokratijos laimejimais. Buvo ir tokių kurie „teismą" vadino „pona's", teisinosi nekalti esą ir praše dovanoti jei „ponai teisejai" ir išrastų kokią nors jiems kaltę. Bet pats svarbiausis faktas yra tas, kad ne vienas iš teisiamųjų nesijuto esąs nusikaltęs ir savo sieloj visi buvo įsitikinę jog reikalą turi su kruvinais fasistiniais banditais.

Taip yra įsitikinę ir taip vertina fašistinius „teisejus" ir jų „patronus" ne tik tauragiečiai, bet ir visa Lietuvos liaudis. Visi mato ir žino, kad neteiseta, gruobuoniska Voldemaro fasistine valdžia jau treti metai smaugia krastą ir užsiima teises prostituciją. Tas šlykščias banditinių „teismų" proceduras galima butų pavadinti komedijomis, jei jos nebutų skaudžios, jei tatai nebutų daroma Lietuvos Respublikos vardu, musų tautos sąskaiton.

Nelegaliai gimę benkartai sugriove valstybes pamatus — konstituciją, kuriai patys buvo prisiekę, apsplaude ir į purvą sumyne Dievui duotasias priesaikas, dabar imasi teisti ir žudyti tuos, kurie išdrįsta tiems banditams priminti jog jie neturi teises jodyti Lietuvos piliečių.

Tačiau kovų su banditais istorija dar nežino atsitikimo, kad į šeimininkaujančius krašte banditus galima butų paveikti sugestija, gražiais žodžiais ir nesugriaunamais argumentais įrodyti jiems, kad jie yra beteisiai banditai ir gražiuoju galima butų išprašyti juos lauk To padaryti niekam nepasiseke, nes į žmones su atbukusiais jausmais, su prigirdyta kraujuose sąžine, jokie žodžiai nebedaro įtakos. Vienintele iseitis — banditus pašalinti ginklu.

Todel, musų manymu, bereikalingai eikvoja savo jegas tie demokratines tvarkos šalininkai, kurie nuolat kalba apie nenormalumą dabartines padeties Lietuvoj, bet nedaro realių žygių Nes fašistiniai banditai nujausdami, kad žodžius gali pasekti darbai, iš anksto turi sugalvoję planą ir sistematiškai isima iš gyvenimo ir atsiskaito su visais tais demokratais, kurie siokiu ar tokiu budu jiems galetų pakenkti.

Banditai savo kailio apsaugai su priemonemis nesivaržo: jie ir valstybe save pasivadina, ir įstatymus rašo, ir „teismus" sudaro piliečiams žudyti, ir tas žudynes savo spaudoj teisina, ir „plačia visuomenę" iš žvalgybininkų sudaro, žodžiu, viską leidžia apyvarton, kad iškrikdžius ir sunaikinus tuos visuomenes sluoksnius, iš kurių numato sau pavojų.

Bet veltui! Niekas neišgelbes: kruvina fašistine dėme, anksčiau ar veliau, bus nuvalyta nuo Lietuvos kuno. *M. T.*

Atviras laiškas b. val liaudininkų vadui Dr. Mikulskiui.

Nesant siandien kitos spaudos, kuri nebijotų cenzuros, prašau neatsisakyti patalpinti į „Pirmyn" šitą mano laišką Telšių apskrities gydytojui d-rui Mikulskiui.

Ponas daktare atsimeni, kaip Tamsta būdamas musų vadu, Telšių apskr. v. l. partijos komiteto pirmininku, mums eiliniams liaudininkams sakydavai graudžius pamokslus buti idealistais, tvirto nusistatymo savo įsitikinimuose, nebijoti pasakyti tiesos, nebijoti nukenteti del teisybes ir t. t. Taigi atleisk p. d-re jeigu as dabar ir paciam buvusiam mokytojui *pasakysiu tiesos žodį*, tuo labiau, kad Tamsta nebuvai koks nors eilinis liaudininkų veikejas, bet žemaičių liaudininkų vadas, su dideliu autoritetu C. K-te, net pretandavai į ministerius.

Kada prieš III Seimo rinkimus krikščionių demokratų buvai pašalintas nuo apskr. gydytojo ir seminarijos mokytojo vietos, išsijuosęs rekiai pries kr. dem. valio! . iki atgal atsitupei į siltas vietas. Ir seiman nesutikai įeiti, kad negavai ministerio portfelio. Bet kaip tik gruodžio 17 Smetona ir Voldemaras su savo šaika išlindo iš po tilto ir ginklu pašalino liaudininkus ir socialdemokratus nuo valdžios, Tamsta iškabinai prieš save (v. l. k. bustines) duris iškabą: „aš iš v. liaud. partijos isstoju, jokiais partijos reikalais į mane nesikreipkite". Ir tuoj pradejai laižytie̡s prie smurtininkų, tautos pavergejų. Dar pirmomis perversmo dienomis sededamas Telšių kalejime mačiau, kaip tamsta demonstravai po gatves su fašistų pastumdeliais šauliais, komendantui Rusteikai vadovaujant, prieš kurį, pora menesių atgal pats buvai rasęs Kr. Aps. M-riui skundus, kad Rusteiką iš Telšių pašalintų. Ir štai kada Rusteika atgal liko Telšių apskričio viešpačiu, Tamsta del savo karjeros seki paskui jį galvą nuleidęs. Ar tai tokia ištikimybe savo idealams? O kada as parejęs iš kalejimo norejau su tamsta pasimatyti, Tamsta nenorejai net per užpakalines duris manęs įsileisti. Taip pat mačiau Tamstą sededamas koncentracijos lageryje Varniuose, kaip Tamsta lydejai Smetoną, užpakalyj jo šaikos Plechavičiaus, Musteikio ir kitų nuleidęs galvą, nes nedrąsu buvo Tamstai pakelti akys prieš valstiečius, kurie su pasipiktinimu ir panieka į savo vadą žiurejo.

Kada nesenai Šiauliuose buvo nužūdyti musų partijos draugai apšaukti teroristais, tuo laiku Tamsta pirmutinis iš provincijos pasiuntei užuojautą Voldemarui.

Tai tokie buvote jus musų vadai: kol matete karjerą, šiltas vietas, dideles algas, buvote ir dideli liaudies teisių gynejai, jos vadai, bet kaip tik pamatete savo karjeros galą, o reikalingas buvo liaudies reikalams jusų pasiaukavimas, jus atvirai numetę savo maskas nusisplovete į liaudį, į demokratiją, lai juos karia ir padaro vergais, kad tik jums butų gerai ir šilta gyventi.

Taip tai, p. d-re, linkiu laimingai naudoties proga, maininkauti savo kailį iki liaudis kartą atbudusi nusikratys visokių „vadų ir vadukų".

Valst. liaudin *A. Bauža*

22—V—29.

Latvių-lietuvių darbininkų muštynes.

Del sunkios Lietuvos darbininkų bukles, atejus. pavasariui, buriais bedarbiai pradejo plaukti į Latviją ieskodami darbo. Ten jie nusisamdo pas ukininkus už 10—15 latų į menesį ir džiaugasi, kad nors tiek gauna, kad nereikia badauti. Latvijos darbininkai visada pratę gyventi žymiai geresnese salygose, pradejo pykti del ateivių konkurencijos, del numušimo algų.

Ir štai gegužes m. 2 d. Šenberge, o to paties men. 3 d. Bauskej, Latvijos darbininkai susiorganizavę apstojo visus kelius vedančius iš Lietuvos ir sutikę lietuvius darbininkus pradejo juos mušti grąžindami atgal. Kai kurie lietuviai atvyko į darbininkų samdymo turgavietes, bet ir čia latviai darbininkai vaikščiodami buriais, visiems lietuviskai šnekantiems gloste šonus.

Susiremimai buvo gana karšti, kad net ir policija nepajege tvarkos įvesti.

Rezultate tų muštynių Bauskej 4 darbininkai tapo paguldyti į ligoninę, o apie 30 grįžo Lietuvon—be kepurių, nuplesytais skvernais, apdraskytais veidais, bei atmuštais šonais, — prašyti Smetonos „užtarimo"!

Šenberge pasibaige muštynes šiek tiek laimingiau, nes į ligoninę niekam neteko atsigulti. Šiaip jau nukentejo ne mažiau.

Latvių darbininkų pasielgimas, žinoma, smerktinas, bet Lietuvos darbininkams tas turi buti pamoka ir kiekvienas privalo pasistatyti sau klausimą: Kodel Lietuvos darbininkas neturi savo kraste darbo, bet priverstas eiti į Latviją ir ten dirbti už trečdalį to užmokesnio, kokį gauna Latvijos darbininkas? Kas tame kaltas? Juk ir Latvija neturi nei aukso versmių, nei sidabro kasyklų, bet ten gyvenimas taip sutvarkytas, kad darbininkai gauna du kartu didesnį atlyginimą negu Lietuvoj. Taip, Latvijoj gyvenimas geresnis. Bet už tai! Latvijoj nera „tautos vadų", kurie vagia iždą, nemetomi pinigai milijonais snipų ir žvalgybininkų armijai išlaikyti. Ten skiriamos dideles pinigų sumos pakelimui krašto ukio ir aprupinimui darbininkų darbu, o darbininkams duota laisvė organizuotis ir kovoti už pagerinimą savo buvio.

Latviai darbininkai visai samoningai muše lietuvius, nes latviams ne lengvai davesi iškovoti savo kraste geresnes gyvenimo sąlygas ir žinoma jie nenori, kad atejunai, daug pigiau dirbdami, juos konkuruotų. Ypač kai mato jog ir Lietuvoj galima sukurti geresnį, žmoniškesnį darbininkams gyvenimą, tik reikia, kad Lietuvos darbininkai susiprastų ir tatai padarytų patys savo jegomis, nelaukdami iš niekur pagalbos. Pirmučiausia Lietuvos darbininkams reikalinga politine laisve. Dabar tą laisvę užgniauže fašistine Voldemaro — Smetonos diktatura. Vadinasi reikia nuversti dabartine valdžia, atgauti politinę laisvę, o tuomet butų galima pagerinti ir savo ekonominį buvį, nebereiketų su kaimynais muštis del duonos kąsnio.

Lietuvos darbininkai, pagalvokime!

J. Bežemis

Del policininkų pareigų.

Fasistines valdžios oficiozas „L. Aidas" iš 17. V š. m. paskelbe, kad „tevynes priesai" esą nušovę vyr. polic. *Antaną Pelecką* einant jam policijos pareigas.

Paskutiniais laikais tai jau nebepirmas atsitikimas Lietuvoj, kad anot fasistų „tevynes priesai" šaudo į policininkus. Bet kodel gi taip yra? Nejaugi Lietuvai policininkai nebereikalingi, kad juos imta šaudyti? Smurtininkai fašistai skelbia, kad tai esą darą „tevynes priešai". Tačiau imkime, kad ir paskutinį įvykį su Pelecku. Vyr. polic. Antanas Peleckas buvo Skaisgirio punkto (Žagares nuov.) virsininku. Tame pat valsčiuje Jurgaičių kaime gyveno pilietis Izidorius Misiulis, tikras lietuvis, patriotas ir kaipo demokratines tvarkos šalininkas skaite laikraštį „Pirmyn" ir kitą priesfašistinę literaturą. Jis nebuvo joks „tevynes priešas", kaip tatai skelbia fašistai, bet buvo toks pat, kaip ir visi kiti mylintieji savo kraštą kovotojai už demokratinę tvarka Lietuvoj.

Polic. A. Paleckas, sužinojęs apie tokį pil. Misiulio nusistatymą ir norėdamas pasipelnyti (už sugavimą socialdemokratų — „Pirmyn" skaitytojų, fasistine valdžia moka pinigus arba medalį duoda), pasikviete keletą savo agentų šaulių, nusibaladojo į Jurgaičių kaimą, iškrete pil. Misulio butą, rado keletą numerių „Pirmyn" ir šiaip jau priesfašistines literaturos ir su dideliu džiaugsmu arestavo minetą pilietį ir išsiveže. Bet polic. A. Pelecko svajones neišsipilde: vieton pinigų ar fasistinio medalio, tas vargšas pakely gavo pasimatyti su giltine! Vadinasi įlindo, ten kur jam visai nereikejo.

Kuomet šitokie dalykai vyksta, gal but reiketų dar kartą nors trumpai išsiaiškinti ir pasižiureti kas tame kaltas.

Kaip kiekvienai valstybei, taip ir Lietuvai policija yra reikalinga. Tačiau policija privalo gerai žinoti savo pareigas. Ji kaip kitur, taip ir pas mus samdoma tam, kad palaikytų kraste *teisetos* valdžios įvestą tvarką, apsaugotų krašto ir atskirų piliečių turtą. O ką gi mes matom Lietuvoj šiandieną? Kaip tik tuo laiku kai didieji fašistiniai vagys plesia ir aikvoja musų šalies turtus, kai mažieji vagišiai Lietuvos biedniokams išveda is tvarto paskutinę karvutę ar kumelką, išneša is kamaros paskutinį rubą, — musų policininkai užsiima nauju, fasistais įvestu amatu: šnipineja, gaudo ir kankina demokratines tvarkos šalininkus, ardo demokratines organizacijos, persekioja laisvą, priesfasistinę spaudą ir t. t. Tas naujasis policininkų amatas gal ir pelningas, bet jis yra musų tautai kenksmingas, nes veda Lietuvą į pražutį. Taigi Lietuvos policininkai užuot eję savo tiesioginės pareigas, užuot perspeję, piliečius apie gresiantį iš žvalgybos pavoju, virto tarpininkais tarp fašistų ir liaudies, nes už keliolika ar kelias dešimtis litų, už blekinį „gediminą", gaudo ir parduoda fašistams demokratiniai nusistačiusius savo kaimynus.

Visi demokratines tvarkos šalininkai deda ir des pastangas, kad tas, fasistais įvestas prekiavimas savo krašto piliečiais butų išnaikintas. Čia negelbes nei pinigai, nei fasistų pramanytas, kovotojams už demokratinę tvarką, „tevynes priešų" vardas — visiems jau tas fašistų zaunijimas labai aiškus.

Todel ir policininkai turi suprasti, kad jiems algas moka žmonių pinigais ne tam, kad jie tuos pačius žmones smaugtų ir isdavinetų fašistams O jei kas iš policininkų, apart savo tiesioginių pareigų, del algos „priedo" užsiima dar ir šiuo fasistais įvestu verslu, tai nera ko stebetis, kad vienas, kitas ir su giltine pasimato: nuo sunų, pilieciai privalo visomis išgalemis save apsiginti.

Jei siandien jau daejo ligi to, kad už skaitymą laisvų nuo cenzuros laikraščių Lietuvos piliečius fašistai per savo „teismus" saudo, tai kas gi belieka piliečiams daryti?

Manyčiau, kad labai didvyriskai pasielgia tie, kurie randa išeitį net ir tuo laiku, kai jiems fašistai jau brauningą laiko į krutinę įremę.

Neteroristas.

Žudo ir meluoja!

Nekaltu krauju apsislakstęs niekšas Voldemaras dar neprigere iki sočiai demokratų kraujo, jam dar norisi daugiau žudyti. Nespejo nuaideti per pasaulį keturių valstiečių liaudininkų nužudymas Šiauliuose, jau skelbiama žinia, kad nužudytas stud. Vosylius, kuris esąs dalyvavęs atentate pries kruvinąjį šunį Voldemarą; kartu skelbiama, kad apie 14 stud. atiduodama karo teismui pasmerkti...

Fašistai ne tik žudo niekuo nekaltas aukas, bet dar slykščiai ir meluoja. Fašistinių žmogžudžių dienraštis „Lietuvos Aidas" aiškiai meluoja rasydamas, kad Vosylius prisipažino ir išdave sąmokslininkus. *Kaune visi yra įsitikinę, kad Vosylius žvalgyboje buvo užkankintas, o „teismo" komodija buvo padaryta po to, kai Vosylius nuo žiaurių kankinimų jau buvo miręs.* Del siaučiančio kruvino teroro niekas nedrįsta šitą biaurią Voldemaro žvalgybos žmogžudystę iškelti viešumon, o ir norint iškelti nera kur, nes nera laisvos spaudos ir nera nepriklausomų teismų. Bet Kaune

visi tą žino ir patylomis pyktinasi žmogžudžių patamsio darbais.

Kaune visi tvirtina, kad Vosylius net ir žiauriausiai kankinamas nieko neišdave — nežinia ar del to, kad neturejo ką išduoti, nes atentate visai nedalyvavo, arba, jei ką ir žinojo, tai geriau pasirinko mirti, negu savo parodymais patarnauti Lietuvos budeliams. Visi nukankintam Vosyliui į burną dedamieji parodymai yra žvalgybos speliojimai. Žvalgyba nesusigraibo ir pateisinimui savo begalinio žioplumo prasimano visai nebutus dalykus. Vienas tokių slykščių melų yra noras surišti Šiauliuose nužudytuosius valstiečius liaudininkus su atentatu prieš kruvinąjį niekšą Voldemarą. Tai daroma žvalgybos žmogžudystei pateisinti.

Čia ji „rado", kad net pamestosios prieš teatrą granatos esančios lygiai tokios pat konstrukcijos, kokias esą tureję suimtieji Šiauliuose! Tuo tarpu kai po atentato, pati žvalgzba per „L. Aidą" skelbe, kad rastos prie teatro *nežinomos konstrukcijos* dvi granatos atiduotos specialistams ištirti". Pasirodo, žvalgyba ne tik yra sužverejusi bet ir proto, savo „lockos" atminties netekusi: nebatsimena to, apie ką vakar kalbejo.

Patamses „teismas" prieš valstiečius liaudininkus ir pomirtinis „teismas" prieš Vosylių tai yra eilines Voldemaro žmogžudystes. Tarp nužudytųjų valstiečių liaudininkų ir atentato, jokio ryšio nera, *suimtieji Šiauliuose nužudyti visai nekaltai.*

Fašistai pirmiau nužudo, o paskui jau kaltina ir ant nužudytųjų meta kaltę, kokią tik nori. Karo „teismai" tai yra žmogžudžių bandos. Parinkti galvažudžiai ir už pinigus nupirkti niekšai ne „teisia", bet vykdo fašistinių žmogžudžių valią. Iš baimes pasiutę fašistai nebežino kokių žiauresnių priemonių begriebtis, kad savo priešininkus fiziniai išnaikinti, arba taip išbaidyti, kad nieks net ir mintyje nedrįstų kritikuoti kruviną Voldemaro saikos valdymą. Bet nebetoli jau laikas, kai kruvinas šuva Voldemaras užsirys nekaltu krauju. Kas tik teroru ir žudymais begali laikytis, to dienos jau suskaitytos...

J. K.

Voldemaro rupesčiai.

Šuviai prie teatro Kaune, musų „drąsuoliui" Voldemarui įvare daug baimes ir ypatingo susirupinimo. Žvalgyba sukelta ant kojų. Kaune įvesta apgulos stovis. Per dienas ir naktis, žvalgybininkai, policininkai ir kareiviai patruliuoja poromis. Jei „paciam" Voldemarui randasi noras išeiti savo reikalo, visada jį palydi skaitlinga svita. Bet ir tokia nepaprasta apsauga „drąsuoliui" diktatoriui neduoda ramiai miegoti. Jis apsiistiprinęs siek tiek viduje, siomis dienomis paleido vilkstines savo šnipų į užsienius. Matyt ankščiau suorganizuotiems Latvijoj, Vokietijoj ir Vilniaus kraste žvalgybos lizdams iš vietinių lietuvininkų „patriotų" p. Voldemaras nebepasitiki — radosi reikalas perorganizuoti. Kaip toji „perorganizacija" seksis Vokietijoj ir Vilniaus krašte, netrukus sužinosime. Tuo tarpu latvių „Sacialdemokrats" iš 28. V. praneša, kad pasiųstieji Voldemaro šnipai iš Kauno į Rygą, kreipesi į Latvijos politines policijos vadovybę ir praše suimti ir iškvosti Latvijoj gyvenančius Lietuvos politinius emigrantus, kas ir buvo padaryta. Svarbiausi kvotos punktai šie: su kuo emigrantai turi santikius Lietuvoj, per ką platina savo spaudą, kas iš Lietuvos bendradarbiauja latvių laikraščiuose etc. Demokratines Latvijos Respublikos politine palicija nepasisarmatijo patarnauti kruvinojo diktatoriaus Voldemaro geiduliams. Ar ji tatai dare iš meiles ar už dolerius, tas nesvarbu — gana konstatuoti pątį atsidavimo faktą. Bet tiek to

Vokietijoj, ypatingai Vilniaus krašte, Voldemarui bus žymiai sunkiau, nes tuose kraštuose, šios rušies „verslas" nemadoj. Ten musų diktatoreliui Voldemarui teks imtis kitokių priemonių savo geiduliams patenkinti

P. Ch.

Nauja auka.

Dar nenutilo spauda del nužudytųjų fašistais keturų valstiečių liaudininkų Šiauliuose ir štai jau vel skelbia apie nužudymą Kaune studento *Vosyliaus Alekso.*

Po to, kai s. m. 6. V. prie valstybinio teatro Kaune buvo paleisti keli revolverio šuviai į Lietuvos diktatorių, kilo didelis sumišimas: voldemarine žvalgyba, ieskodama kaltininkų, kaip beprote šoko griebti piliečius visokio politinio nusistatymo, iš visokių visuomenes sluoksnių, bet kaltininkai kaip ugny dingo. Ieškota buvo ir tebeieškoma visur: ir emigrantų tarpe: ir tautininkų, ir kademų, ir liaudininkų, ir socialdemokratų, ir federantų, žodžiu, kratyta ir tebekratoma visur bet veltui pastangos.

„Galingosios" žvalgybos prestižas pradejo katastrofiškai kristi, grese „pono" rustybe ir stojosi klausimas: arba surasti kaltininkus, arba—pošol von! Ir kai šitaip griežtai atsistoja klausimas, savaime suprantama, kad jei kaltininkų nera, juos reikia pagimdyti!

Fašistinis „L. Aidas" skelbia, kad žvalgybai atejęs pagelbon pats likimas, nes 8. V. Kaišedorių apylinkes miške tapo suimtas Kauno universiteto studentas A. Vosylius, kuris nežinia kokiu budu susižeidęs užejo pas misko sargą šnipą ir paprase atsigerti. O kadangi stud. A. Vosylius nežinia prie kokių aplinkybių buvo susižeidęs, tai šito pilnai užteko žvalgybai, kad iš to jaunikaičio padaryti „teroristą", „pasikesintoją" prieš Voldemarą!

Dar neapgijusį nuo susižeidimų, minetą jaunuolį voldemarine žvalgyba, neturedama jokių kalties įrodymų, ištisas dvi savaiti žveriškiausiai kankino, liepdama vis prisipažinti kaltu. Žvalgybos daviniais, stud. A. Vosylius esąs „prisipažinęs" ir net savo draugus aušrininkus „išdavęs". Bet iš kitos puses mums praneša, kad *stud. A. Vosylius, primestame jam kaltinime neprisipažino ir žvalgybos žveriškai nukankintas, š. m. 23. V, nuo skausmų mire.*

Voldemarine žvalgyba, nors ir atneše savo „ponui" auką stud. A. Vosyliaus asmeny, bet „ponas" matyt dar nepasisotino, nes nežiurint, kad viešai buvo paskelbta jog stud. A. Vosylius „prisipažino" ir savo draugus „išdave". žvalgyba nerimsta, kratos ir arestai eina toliau, tebetardo kaip kairiuosius taip ir dešiniuosius iki Plechavičiaus ir jo sebrų imtinai.

Iš to reikia manyti, kad arba Voldemaras vienu šoru prie progos nori suvesti sąskaitais su visais savo priešininkais, arba atentato kaltininkai dar iš viso nesurasti?

Jei nužudytasai stud. A. Vosylius ir ištikrųjų dalyvavo atentate prieš kraujagerį, Voldemarą, tai jis yra didvyris *jam už tai amžina garbe* ir kiekvienas doras Lietuvos pilietis *prieš jį turi nulenkti savo galvą.*

P. U.

Šnipai, įdavėjai ir žmonių kankintojai tik nušauti nebepavojingi.

Vilniaus padangėj.

* * *

„Pirmyn“ skiltyse nekartą jau buvo rasyta apie Vilniaus lietuvių draugijų gyvenimą. Mat visas čionykščių „patriotų“ judejimas apsireiškia draugijose, kurių yra devynios galybes (kad nors ir popiery); taigi noredamas ką parašyti iš Vilniaus, butinai turi užkabinti kokia nors draugiją. Nereikia manyti, kad kiekvienon draugijon kiekvienas lietuvis gali įstoti nariu — ne! Ot, pavyzdžiui, „Studentų sąjunga“ priima tik studentus pageidautų, žinoma, „katalikų“ kaip pav. Juknevičius, arba „atsivertelis“ — Valiulis, (bet privisus paskutiniu laiku „bedieviams“, negi išmesi juos tuč-tojau už durų; norom-nenorom reikia tolernoti)-

„Mokytojų sąjunga“ priima tik mokytojus. (kolkas „be pažiurų skutumo“; kas bus toliau — vienas Dievas težino). „Ukininkų draugija“, priima „ukininkus“ (kaip pav. Veleckas). „Rytas“ — tik svietimo darbuotojus — (pav. yra Beliausko pažįstama—Žmuidziniene). „Šv. Kazimieras“ — megsta tuos, kurie moka prekiauti automobiliais ir knygomis, paagituoti kur „reikia“ ir šv. teva tinkamai pagerbti (kaip stai Viskantas ir Rastulis).

Visų „svarbiausia“ Vilniuje yra „šventos Zitos“ draugija, kuri susideda iš „cnatlyvų“ ir „skaistybeje“ gyvenančių davatkų. Vyrai ton draugijon nera priimami (visus juos pavaduoja dvasiškas ganytojas Beliauskas). Zitietes „palaiko“ visą Vilniaus lietuvių „kulturinį judejimą“. Štai, pavyzdžiui, „Labdarybes draugija“ gyvuoja tik iš davatkų — zitiečių malones, kurios susirinkimo metu su balsavimo kortelemis rankose, gardžiai issimiegojusios, atsibunda tik valdybos rinkimo metu. Na ir išrenka visada „tinkamą“ draugijos tikslui siekti valdybą (žinoma su savo „geradeju“ priesaky). Kadangi šiai draugijai tenka „aukleti“ ir dvasiniai ir fiziniai naslaičius ir bendrai besimokančią jaunuomenę tai ir valdybos nariai turi buti tam darbui pilnai „pasirengę“ (kad bent duoti „nurodymus“ bendrabučių vedejams), Švečiai Labdarių d-jos susirinkiman neįsileidžiami, (išskyrus, žinoma, sambelionus, kapelionus, pirmininkų dukteris ir kit. panašius „tipus“). Ypač nemaloniai yra sutinkama jaunuomene, kurios atminty dar neisblyško bendrabučių „doras“ auklejimas. Del to tai, paskutinio susirinkimo metu salen buvo leidžiami tik kunigų ir jų sebrų „ištikimieji“, o ypač „ištikimosios“; penki gi studentai, vyrai lyg ąžuolai (tarp jų vienas liet. gimnazijos mokytojas), kaipo „netinkami“ ar „pavojingi“ Labdarybes d-jai, lyg šuniukai — stovejo už durų. Čia, matyt, globejai senu papratimu norejo dar kartą parodyti savo „valią“. Šį kartą dar ją „parode“, nors už tai nemažai užmokejo veliau, kitos draugijos valdybos rinkimuose. Mat „Mokslo draugija“ neina visų draugijų pedomis ir nors yra „mokslo“, vienok priima nariais visus kas tik nori. Tokią teisę iškovojo čia tie, kuriems rupi buti Vilniuj „viešpačiais“ o tokiais tapti galetų jie vien su zitiečių pagelba. Tačiau šį kartą rinkdami sau „balsus“ kandidatai į „viespačius“ Mokslo draugijon — apsiriko, patarnavo ne sau, bet savo „priešams“ (kaip dabar sakoma: „kulturininkams“). Žinomas musų „diktatorius“ Kraujalis sumane pasinaudoti bendrabučių vedejoms ir liaudies mokytojais. Tuo tikslu, gavęs iš jų pasižadejimą (pasižadeti juk nesunku, ypač tam, iš kurio galima gauti visokių „malonių“), duoti už jį ir kompaniją savo balsą, įraše juos Mokslo draugijos nariais. Bet kas gi? — Vedejos pasiliko ištikimos (visai suprantama, kodel jos turejo taip pasielgti; kitaip butų praradusios viena kita ne tik Kraujalio ir Beliausko, bet ir paties arcivyskupo malonę), o liaudies mokytojai... apvylei

Skandalas! Mokytojai nustume nuo „mokslo“ piedestalo savo „teva“, savo „ministerį“, „geradarį“! Kiek tenka girdeti, už tai jie gerokai „gauna“ nuo kito „savo geradario“ — Budrevičiaus, kuris mokėdamas algas, duoda kiekvienam „pridečką“ — „dorą“ pamokinimą, žinoma ir ne be grąsinimų.

Taigi, štai kaip reikaligos yra musų „vadams“ davatkos! Kitaip, jie ir vadais nebutų! Manau, kad dabar jau „Ryto“ „viespats“ nebepasitikes savo „avelėmis“— mokytojais ir pasistengs „sumokslinti“: visas zitietes. Beliauskas gi nebesauks savo „avelių“ susirinkimo tuo pačiu laiku, kai Mokslo draugija šauks savo, nes kaip faktas parode, neapsimoka važinejimo išlaidos. Gi Mokslo d-jos valdyba, kuria taip džiaugiasi kitas „abazas“, ateity turetų pasistengti, pirm negu priimti narį, ištirti ar moka jis bent pasirašyti, nes šiemet, kiek teko girdeti, tarp stojančiųjų naujų narių buta ir... analfabetų, už kuriuos pareiškimuose buvo pasirašę „mokyti“.

Tai dar negirdetas dalykas — kad „Mokslo draugija“ turi ne tik ne mokslininkų, bet visai nemokančių rašyti, narių!

Tokie „cudai“ tiktai ir gali atsitikti pas Vilniškius lietuvius, kurių „vadai“, be kvailos ambicijos ir kišenes reikalų nieko aukštesnio nebeturi. *X.*

Fašistiniai argumentai.

„V. Rytojus“ iššaude visą savo amuniciją į Dr. Alseiką ir kitus Vilniaus liberalizuojančius veikejus. Viską jau paraše — ir lenkų agentais vadino ir stoka tautiškos ambicijos primete ir „plečkaitininkų“ globejais koliojo ir t. t.

Tenka pasidairyti „svaresnių argumentų“ ir stai „V. R.“ 22 nr. randame jau ne be lojojimosi, bet grasinimų. Sąrysy su „įstatymu apie plečkaitininkus“ „V. R.“ sako, kad „daug kas šią vasarą bijos pasirodyti N. Lietuvoje ir is vilniškių tarpo“. Voldemaras visus „plečkaitininkų“ remejus ir globejus žada mirties bausme bausti, na o „V. R.“ manymu visi vilniškiai kairieji (žinoma, išskirus p. K., kurs iš Kauno šlykščius pletkus parveže) yra „globejai“. Fasistiška ragana Vileišiene visus vilniškius kairiuosius amerikiečių dešinej spaudoj jau atatinkamai ir aplojo.

Dabar kiekvienas kairysis, vykstantis į N. Lietuvą atiduoda savo laisvę, o gal ir gyvybę į „V. R.“ fašistų rankas. Tuo pačiu „V. R.“ įgauna labai svarių argumentų prieš liberalus ir t. p. Nori nenori, o su tokiais argumentais turi skaitytis... *X.*

Darbininkai tik savo jėgomis pasitikėdami gali pasiliuosuoti iš fašistinės vergijos!

Perskaitęs „Pirmyn“ duok kitam.

Ats. Redaktorius ir leidejas: Stasys Dainauskas. Spaustuvė „ZORZA“, Vilniuje.